

GES	Journal of Geography and Environmental Studies, 13 (50), Summer 2024 https://sanad.iau.ir/journal/ges ISSN: 2008-7845 Doi: 10.71740/ges.2024.979225
-----	---

Research Paper

Received: 06 March 2024

Revised: 03 July 2024

Accepted: 22 August 2024

Modeling the Effect of Local Indigenous Sports on the Development of Horse Tourism in Khuzestan Province

Maryam Khajavi¹, Nahid Shatab Boshehri^{2*}, Mohammad Sajjadian³, Hamidreza Qazlesflo⁴

1. PhD Student, Department of Physical Education, Shushtar Branch, Islamic Azad University, Shushtar, Iran.

2. Associate Professor, Department of Movement Behavior and Sports Psychology, Faculty of Sports Sciences, Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran. (Corresponding Author)
E-Mail: nahid.shetab@yahoo.com

3. Assistant Professor, Department of Physical Education, Shushtar Branch, Islamic Azad University, Shushtar, Iran.

4. Assistant Professor, Department of Physical Education, Gonbad Kavos University, Golestan, Iran.

Abstract

Identifying the main effective trends and drivers and providing a suitable model for using cultural and social capabilities, especially native-local games, in the development of sports tourism can be effective in the future of horse tourism. Therefore, the aim of the current research is to design a suitable model for the connection of local games and sports with the development of horse tourism in Khuzestan province. The statistical population of the present study, using the Kohan formula, included 100 horse trainers and athletes who were selected and studied as a statistical sample. The tool used in this research includes a researcher-made questionnaire, whose validity was confirmed in terms of content (form) and structure, and its reliability using composite reliability. Data analysis has been done through correlation analysis and structural equation modeling using SPSS and Smart PLS software. The results of structural equation modeling showed that according to the conceptual model of the test, a strong and significant relationship has been observed between the indicators of horse tourism development and local native sports ($p < 0.05$) and the fit indices of the model also show the appropriateness and The fit of the data with the conceptual model and as a result the model is confirmed. Also, the results of the T-Tech test showed that management index, socio-cultural index, and economic index were ranked 1 to 3, and these three indicators have the greatest impact on the development of horse tourism with an emphasis on horses. The society has had athletes.

Key words: Tourism, horse tourism, native-local games, Smart Pls, Khuzestan province.

Citation: Khajavi, M.; Shatab Boshehri, N.; Sajjadian, M.; Qazlesflo, H. (2024), Modeling the Effect of Local Indigenous Sports on the Development of Horse Tourism in Khuzestan Province, Journal of Geography and Environmental Studies, 13 (50), 138-159. Doi: 10.71740/ges.2024.979225

Copyrights:

Copyright for this article is retained by the author (s), with publication rights granted to Journal of Geography and Environmental Studies. This is an open – access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0>), which permits unrestricted use, distribution and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.

مدلسازی تأثیر ورزش‌های بومی محلی بر توسعه گردشگری اسب در استان خوزستان

مریم خواجوی^۱، سیده ناهید شتاب بوشهری^{۲*}، محمد سجادیان^۳، حمیدرضا قزلسفلو^۴

۱. دانشجوی دکتری، گروه تربیت بدنی، واحد شوشتر، دانشگاه آزاد اسلامی، شوشتر، ایران

۲. دانشیار، گروه رفتار حرکتی و روانشناسی ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران

۳. استادیار، گروه تربیت بدنی، واحد شوشتر، دانشگاه آزاد اسلامی، شوشتر، ایران

۴. استادیار، گروه تربیت بدنی، دانشگاه گنبد کاووس، گلستان، ایران

چکیده

شناسایی روندها و پیشران‌های اصلی موثر و ارائه مدلی مناسب برای بهره‌گیری از قابلیت‌های فرهنگی و اجتماعی به ویژه بازی‌های بومی-محلی در توسعه گردشگری ورزشی می‌تواند در آینده گردشگری اسب تأثیر گذار باشد. لذا هدف از پژوهش حاضر طراحی الگوی مناسب ارتباط بازی‌ها و ورزش‌های بومی با توسعه گردشگری اسب در استان خوزستان می‌باشد. جامعه آماری پژوهش حاضر با استفاده از فرمول کوهان شامل ۱۰۰ نفر از مربیان و ورزشکاران اسب بوده که به عنوان نمونه آماری انتخاب و مورد مطالعه قرار گرفته‌اند. ابزار مورد استفاده در این پژوهش شامل پرسشنامه محقق ساخته‌ای است که روایی آن به صورت محتوایی (صوری) و سازه‌ای و پایایی آن با استفاده از پایایی ترکیبی مورد تأیید قرار گرفت. تحلیل داده‌ها از طریق تحلیل همبستگی و الگویابی معادلات ساختاری و با استفاده از نرم‌افزارهای SPSS و Smart PLS انجام شده است. نتایج مدل‌سازی معادلات ساختاری نشان داد با توجه به مدل مفهومی آزمون رابطه قوی و معنی‌داری بین شاخص‌های توسعه گردشگری اسب و ورزش‌های بومی محلی مشاهده شده است ($p < 0/05$) و شاخص‌های برازش مدل نیز نشان از برازندگی و تناسب داده‌ها با مدل مفهومی و در نتیجه تأیید مدل است. همچنین نتایج حاصل از آزمون تی تک نمونه‌ای نشان داد که شاخص مدیریتی، شاخص اجتماعی-فرهنگی، شاخص اقتصادی، رتبه ۱ تا ۳ را به خود اختصاص داده‌اند که این سه شاخص بیشترین تأثیر را بر توسعه گردشگری اسب با تأکید بر اسب را از نظر جامعه ورزشکاران داشته‌اند.

کلمات کلیدی: گردشگری، گردشگری اسب، بازی‌های بومی - محلی، SmartPls، استان خوزستان.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۱۲/۱۶

تاریخ بازنگری: ۱۴۰۳/۰۴/۱۳

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۶/۰۱

نویسنده مسئول: سیده ناهید شتاب بوشهری، دانشیار، گروه رفتار حرکتی و روانشناسی ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران.

nahid.shetab@yahoo.com

مقدمه

صنعت گردشگری یکی از بزرگ ترین و پربازده ترین فعالیت های اقتصادی در جهان است که بالاترین میزان ارزش افزوده را ایجاد می کند و به طور مستقیم و غیرمستقیم، سایر فعالیت های اقتصادی و فرهنگی را تحت تاثیر قرار می دهد. گردشگری یکی از منابع عمده درآمدزایی و ایجاد اشتغال در جهان به شمار می رود. به طوری که بسیاری از آن به عنوان صنعت اول دنیا یاد می کنند (Kiani et al, 2022: 250). بنابراین یکی از راهبردهایی که اخیراً در اغلب کشورهای جهان مورد توجه قرار گرفته، مدیریت و برنامه ریزی برای توسعه گردشگری در مناطق دارای پتانسیل های لازم برای گسترش این صنعت است (Chun-Chu et al, 2018: 15). در عصر حاضر صنعت گردشگری به عنوان بزرگترین صنعت جهان امروز و یکی از ارکان توسعه پایدار معرفی می شود. در این میان گردشگری ورزشی نیز شاخه ای از گردشگری است که از دو بخش گردشگری به عنوان بزرگ ترین صنعت خدماتی جهان و ورزش به عنوان یکی از صنایع بزرگ و با اهمیت در دنیای کنونی شکل گرفته و افراد بسیاری در سرتاسر جهان در آن اشتغال دارند (زکی نژاد، ۱۴۰۰). در واقع ورزش یکی از صنایع بزرگ و مهم در دنیا است و افراد بسیاری در سرتاسر جهان در آن اشتغال دارند. ورزش به دلیل پیوند آن با فرهنگ، اقتصاد و سیاست ابتدا از تغییرات اجتماعی متأثر می شد و اینک خود نیز به یکی از عوامل اثر گذار تبدیل شده است و تعیین کننده بسیاری از عوامل دیگر است (Marko et al, 2018: 759). هم چنین گردشگری ورزشی به عنوان سومین صنعت رایج در جهان یکی از کسب و کارهای چند میلیارد دلاری است که در سال های اخیر همواره رشد سریعی داشته است، به طوری که در عرصه جهانی بین ۵ تا ۱۰ درصد از کلیه سفرها به گردشگری ورزشی اختصاص می یابد و ضریب رشد آن به عنوان یکی از سریع ترین بخش ها اعلام شده است (Sun, 2023: 13). با توجه به آنچه بیان شد رشد سریع و افزایش روزافزون ورزش، توجه به ورزش های بومی محلی در سال های اخیر با وجود اینکه اثرات مثبت اقتصادی فراوانی داشته و نقش مهمی را در احیا و متنوع سازی اقتصادی جوامع ایفا کرده است لذا نیاز است که برنامه ای برای توسعه این گونه توریسم و با در نظر گرفتن نقش ورزش های بومی محلی تدوین شود.

در دنیای امروزی، گردشگری ورزشی منبعی سرشار از سود و درآمد است و هر کشوری که بتواند شرایط استفاده از این منبع را فراهم کند از مزایای آن بهره مند خواهد شد. همچنین وجود ترکیب قابلیت های آب و هوایی و جذابیت های گردشگری موجود در کشور از قبیل، فرهنگی، باستانی، مذهبی، درمانی و طبیعی، می تواند ایران را به کشوری با ظرفیت های زیاد برای توسعه گردشگری ورزشی بدل نماید. لذا کشور ایران یکی از کشورهای جذاب جهان برای گردشگری است (سلیمی و همکاران، ۱۳۹۳: ۱۲۴) از این رو، اهمیت دارد که از قابلیت های خود برای توسعه گردشگری استفاده کند. با این وجود، ضعف میزان گردشگری در سازمان ایرانگردی و جهانگردی، عمده ترین عامل عقب ماندگی ایران از روند رو به رشد این صنعت در جهان است (عابدی و همکاران، ۱۳۹۷: ۳). نه تنها برای توسعه گردشگری ورزشی بلکه برای بازاریابی گردشگری در سطح عام آن نیز یک استراتژی و برنامه یا طرح معینی در کشور وجود ندارد و کلیه فعالیت هایی که انجام می گردد مبتنی بر تجارب شخصی و یا فعالیت های مقطعی و کوتاه مدت است و عمده این فعالیت ها نیز بر بخش ترویجی و تبلیغی بازاریابی متمرکز شده است. عدم وجود یک الگوی مناسب بازاریابی گردشگری ورزشی و به ویژه گردشگری اسب که با شرایط و ویژگی های خاص کشور انطباق داشته باشد و نبود هیچ گونه ساختار یا چهارچوبی برای آن، موجب می گردد که برنامه های توسعه گردشگری ورزشی همواره موردی و کوتاه مدت باشد و نتوان در این حیطه اقدام به بازاریابی هدفمند نمود. این مساله باعث می شود علیرغم هزینه های هنگفتی که از سوی سازمان تربیت بدنی، کمیته ملی المپیک فدراسیون ها و دیگر نهادهای مرتبط برای برگزاری رویدادهای ورزشی ملی و بین المللی انجام می شود، نتوان از فواید زیاد توسعه گردشگری حاصل از این رویدادها استفاده کرد (آدمی و پناهی، ۱۳۹۵: ۵۶).

با توجه به مسائل یاد شده می‌توان گفت که یکی از راه‌های جذب گردشگران معرفی هر چه بهتر و بیشتر بازی‌های بومی محلی از جمله ورزش سوارکاری است که از دیرباز حتی به طور سنتی در مراسم عروسی و بازارهای هفتگی و جشن‌های نوروز برگزار می‌شده است (قرلسفلو و همکاران، ۱۳۹۷: ۸۹). بازی‌های بومی و محلی با توجه به آداب و رسوم مردم هر منطقه، بدون محدودیت سنی و جنسی، به صورت انفرادی و گروهی فارغ از مقررات محدود کننده، برای کسب آمادگی جسمانی و دفاعی، تقویت هوش و حافظه، شادی و نشاط، گذراندن اوقات فراغت، انجام مراسم آئینی و کسب سلامتی و ... انجام می‌شود. از مزیت عمده بازی‌های بومی و محلی تناسب آن با امکانات و شرایط آب و هوایی، اقتصادی و اجتماعی و اجرای آن در هر مکان می‌باشد (نقی‌زاده باقی و نقی‌زاده باقی، ۱۴۰۱: ۳). از طرفی توسعه بازی‌های بومی و محلی با توجه به قرابتی که با ورزش و رویدادهای ورزشی دارد و همچنین ارتباط قوی که با فرهنگ بومی و منطقه‌ای دارد، در زمینه توسعه گردشگری بسیار اهمیت دارد. گردشگران بسیاری وجود دارند که به واسطه‌ی وجود فرهنگی قوی در یک منطقه که یکی از مهم‌ترین نمادهای آن بازی‌ها و مراسم بومی است، اقدام به سفر به آن منطقه می‌کنند (سهرابی، ۱۳۹۸: ۱۹). در میان رشته‌های ورزشی مختلف ورزش اسب سواری یکی از ورزش‌های جذاب برای جذب گردشگران شناخته می‌شود. رشته‌های شناخته شده با اسب مانند، کورس، چوگان، درساز و موارد دیگر چون به صورت رقابتی انجام می‌گیرد، گردشگران زیادی را برای دیدن مسابقات به خود جذب می‌کند (Roult et al, 2017: 20). در واقع اسب نماد فرهنگ و هویت است و یکی از نقش‌های حیوان اسب به عنوان ارائه دهنده خدمات فرهنگی و تفریحی برای انسان است. همچنین ورزش اسب‌دوانی یکی از ورزش‌هایی است که مسابقات آن در محیط باز برگزار می‌شود و باعث نوعی طبیعت گردی و تفریح می‌گردد (Hammer et al, 2017: 147). از طرفی بازمینی و بازشناسی ریشه‌های فرهنگی و تربیت بدنی ورزش ایران نشان می‌دهد که بازی‌ها و سرگرمی‌های بومی و محلی از جمله سوارکاری به عنوان کهن‌ترین گونه فرهنگی به جا مانده از انسان‌های گذشته، یکی از رایج‌ترین و در عین حال سودمندترین و از هر نظر اقتصادی‌ترین نوع گذراندن اوقات فراغت در گذشته به حساب می‌آمده است. در سرزمین پهناور و دیرین ایران، با وجود تنوع آب و هوایی و گوناگونی ریشه‌های فرهنگی، بازی‌ها و سرگرمی‌های رایج در میان مردم وجود داشته است، اما امروزه عواملی مانند گسترش شهرنشینی، صنعتی شدن و پیدایش فناوری‌های نوین، بسیاری از بازی‌های بومی و سنتی از جمله اسب سواری را در شهرها و روستاهای کشور منسوخ کرده و یا به حاشیه رانده است. اگرچه هنوز برخی از این بازی‌ها در سطح شهرهای کوچک و روستاها بازی می‌شود و برنامه‌هایی نیز از سوی فدراسیون ورزش‌های روستایی و نیز فدراسیون و هیأت‌های ورزش همگانی با زمان بندی‌های مشخص اجرا می‌شود، اما به طور کلی می‌توان گفت که این بازی‌ها دیگر در پر کردن اوقات فراغت مردم کشور نقشی ندارند (غفوری، ۱۳۹۳: ۱۵۴).

این در حالی است که کشور ایران و به ویژه استان خوزستان دارای پتانسیل‌های طبیعی، جاذبه‌های گردشگری، فرهنگی و تاریخی بسیاری بوده و با داشتن تنوع آب و هوایی و هم‌چنین با توجه به تنوع قومیتی و گوناگونی فرهنگی و تنوع آداب و رسوم و بازی‌های محلی در بخش‌های مختلف این استان به عنوان یکی از مناطق مطلوب گردشگری ورزشی به ویژه در زمینه توسعه گردشگری بازی‌های بومی و محلی از جمله اسب سواری محسوب می‌شود (زکی نژاد، ۱۴۰۰: ۱). اما متأسفانه توجه به بازی‌های بومی و محلی که میراث با ارزش گذشتگان ما می‌باشند، در سال‌های اخیر با رکود مواجه شده است، به طوری که به نظر می‌رسد مردم کشور نیز تا حدودی این بازی‌ها را به فراموشی سپرده‌اند و در کشور این بازی‌ها و ورزش‌ها به ویژه در مناطق روستایی، از عدم توجه، فراموشی - شدگی و توسعه نیافتگی رنج می‌برند (هنرور و همکاران، ۱۳۹۳: ۴۹۶). استان خوزستان نیز به لحاظ موقعیت ممتاز طبیعی و جاذبه‌های گردشگری از شرایط ویژه‌ای برای گردشگران داخلی و خارجی برخوردار است لذا با استفاده از ظرفیت‌های بالقوه فرهنگی و ورزشی در صورت برنامه‌ریزی مناسب می‌توان این استان را به یک مکان بی نظیر در گردشگری تبدیل کرد و از آن میان اشکال متنوع گردشگری، ورزش سوارکاری و گردشگری اسب در استان خوزستان می‌تواند به عنوان یک مقصد جدید و مهم برای

گردشگرانی باشد که شور و هیجان مسابقات ورزشی را دنبال می کنند. این در حالی است که استان خوزستان علی رغم دارا بودن پتانسیل هایی برای توسعه و حضور در عرصه گردشگری اسب و همچنین برندسازی و خلق برندی منحصر به فرد برای بهره مندی از مزیت های این نوع گردشگری، هنوز جایگاه مناسب خود را در این زمینه نیافته است. لذا با توجه به خلاء تحقیقاتی و پنهان بودن زوایای تاثیر گذاری بازی های بومی محلی بر توسعه گردشگری و به خصوص گردشگری ورزشی اسب در کشور و به ویژه استان خوزستان این پژوهش در پی پاسخگویی به این سؤال است که نحوه اثر گذاری بازی های بومی و محلی بر توسعه گردشگری ورزشی اسب در استان خوزستان چگونه است؟

پیشینه تحقیق

در این بخش از پژوهش به بررسی پیشینه پژوهش پرداخته شده است. بخشی از پیشینه های پژوهش در خصوص بازی های بومی محلی و گردشگری ورزشی و بخش دیگر در زمینه تحقیقات مرتبط با توسعه گردشگری اسب می باشد که در ادامه گزیده ای از این پژوهش ها ارائه شده است.

پیشینه خارجی:

بیگی^۱ (۲۰۲۱) در مقاله خود به بررسی نقش پیشنهاد های ورزشی بومی محلی در توسعه گردشگری گیلان بر اساس مدل تلفیقی OOOT پرداخته است که نتایج نشان داد موقعیت جغرافیایی جاذبه های طبیعی متنوع و ورزش های باستانی بومی محلی از مهم ترین نقاط قوت برای توسعه گردشگری ورزشی در استان و نبود زیر ساخت های گردشگری ورزشی و عدم همکاری لازم بین سازمان های متولی و جامعه محلی از است اشتغال و احیاء و حفظ سرمایه محلی و میراث گردشگری ورزشی بومی محلی مهم ترین فرصت بود و حذف و بی توجهی به آداب نیز تخریب تدریجی منابع طبیعی به عنوان مهمترین تهدید های گردشگری ورزشی استان از منظر جامعه آماری گزارش شده است.

توملینوویچ^۲ و همکاران (۲۰۱۸) طی مقاله ای به بررسی گردشگری اسب سواری پرداخته اند. این مقاله مروری گامی به سوی ترکیب تحقیقات موجود در زمینه عرضه و تقاضای گردشگری اسب سواری است که بر اساس آن دستور العمل هایی برای تعریف مدل کل نگر برای توسعه گردشگری سوار کاری ارائه می کند. استدلال می شود که چنین مدلی باید دیدگاه های ذینفعان کلیدی و متمایز کردن محصولات را بر اساس گونه شناسی اولیه تجربیات ارائه شده توسط گردشگری سوار کاری در نظر بگیرد.

هامر^۳ و همکاران (۲۰۱۷) در پژوهش خود با عنوان نقش اسب داری در تغییر مناظر پیرامون شهری: مطالعه موردی از کلانشهر استکهلم نشان دادند که گردشگری اسبدوانی یک فرصت مهمی برای صلاحیت و تمایز گردشگری ملی و هم چنین تحریک اقتصاد کشورها است.

گوزالوا و همکاران^۴ (۲۰۱۵) در مقاله خود به بررسی گردشگری ورزشی در کشور روسیه پرداخته اند نتایج نشان داد که توسعه گردشگری ورزشی در سطوح مختلف داخلی و خارجی ارتباط مستقیمی با میزان سرمایه گذاری و نحوه تخصیص منابع دارد. همچنین مشخص شد که در این بین برگزاری تور های گردشگری ورزشی می تواند شمار زیادی از بازدید کنندگان را به رویدادهای ورزشی و استفاده از امکانات موجود جلب می نماید.

1. Beigi

2. Tomljenović

3. Hammer

4. Gozalova

سیگوردوتیر و هلگادوتیر^۱ (۲۰۱۵) در پژوهش خود به بررسی کیفیت و رضایت مشتری در گردشگری سوارکاری در ایسلند، اسکاندیناوی پرداخته‌اند. نتایج نشان داد که بازدیدکنندگان در اجاره اسب رضایت از خدمات را به طول و تنوع مسیر، عملکرد و طرز فکر کارکنان و برای بازدیدکنندگان خارج از کشور تسهیلات اسب‌ها اهمیت می‌دهند. علاوه بر این، تفاوت بین نگرش بازدیدکنندگان داخلی و خارجی قابل تشخیص است که نشان‌دهنده تنوع گروه‌های هدف در گردشگری سوارکاری است.

پیشینه داخلی:

غفاری و همکاران (۱۴۰۲) در مقاله خود به توسعه مدل سنجش عوامل کشش و رانش در گردشگری اسب‌سواری (مورد مطالعه: شهرستان گنبد کاووس) پرداخته‌اند. با توجه به یافته‌های پژوهش، پیشنهاد می‌شود ذی‌نفعان و مسئولان گردشگری استان گلستان با افزایش و بهبود زیرساخت‌های بهداشتی و اقامتی، طراحی رویدادهای جذاب و افزایش تبلیغات آگاهی‌بخش و ایجاد زیرساخت‌های حمل و نقل مناسب‌تر استقبال عمومی نسبت به بخش گردشگری اسب‌سواری در استان گلستان را بهبود بخشند. چوری و همکاران (۱۴۰۱) در مقاله خود به بررسی و طراحی مدلی مناسب در ورزش سوارکاری ایران پرداخته‌اند. نتایج پژوهش آن‌ها نشان داد که پیشران‌های مدیریتی و پیشران‌های اقتصادی مهمترین مولفه‌های اصلی تبیین‌کننده الگوی مسیر در ورزش سوارکاری بودند. لذا با توجه به نتایج تحقیقات حاضر تهیه پروفایل مناسب از روندهای موثر در قالب پیشران‌های ذکر شده و همچنین هماهنگی بین سازمان‌ها از جمله وزارت ورزش جوانان، وزارت جهاد کشاورزی و فدراسیون سوارکاری، بتوان آینده درخشانی را در حوزه صنعت اسب و سوارکاری در نظر داشت.

قلعه نوعی و همکاران (۱۴۰۰) در مقاله خود به امکان سنجی توسعه گردشگری ورزشی در استان گلستان (مورد مطالعه کورس اسب دوانی) پرداخته‌اند. یافته‌ها نشان داد که بین توانمندی استان گلستان بدلیل تلفیقی از جاذبه‌های گردشگری و برگزاری رویداد اسب دوانی در جذب توریست و توسعه گردشگری ارتباط معنی داری وجود دارد.

جلالی و همکاران (۱۴۰۰) در مقاله خود به بررسی عوامل ورزش‌های بومی محلی در توسعه گردشگری ورزشی استان یزد پرداخته‌اند که نتایج پژوهش آن‌ها نشان داد عوامل گسترش ورزش‌های بومی و محلی، برگزاری مسابقات ورزش‌های بومی و محلی، برگزاری جشنواره‌های ورزش‌های بومی و محلی، توسعه زیرساخت‌ها در ارتباط ورزش‌های بومی و محلی، توسعه زیرساخت‌های اماکن اقامتی و حمل‌ونقل عمومی در ارتباط با ورزش‌های بومی و محلی و برگزاری همایش‌های علمی در ارتباط با ورزش‌های بومی و محلی در توسعه گردشگری ورزشی در استان یزد تأثیر گذار هستند.

موسوی و همکاران (۱۴۰۰) در مقاله خود به الگوی توسعه گردشگری ورزشی پایدار با رویکرد ورزش‌های روستایی و بازی‌های بومی و محلی پرداخته‌اند. نتایج پژوهش آن‌ها نشان داد که وجود جاذبه‌های گردشگری ورزشی به عنوان شرایط علی موجب ضرورت یافتن توسعه گردشگری ورزشی پایدار با رویکرد ورزش‌های روستایی و بازی‌های بومی گردیده است که در صورت به‌کارگیری راهبردهای سیاست‌گذاری، مدیریت و برنامه‌ریزی، و بازاریابی در بستر مناسبی از زیرساخت‌ها و با توجه به مشارکت دینی و اجتماعی و ملاحظات مالی و حمایتی می‌تواند منجر به ظهور پیامدهای پایداری معیشت جوامع محلی گردد.

مولادوست و یانپی (۱۳۹۹) در مقاله خود به تبیین برنامه‌ریزی راهبردی توسعه گردشگری چوگان ایران پرداخته‌اند. نتایج پژوهش نشان داد عامل مدیریتی در خصوص وضعیت سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی پولوتوریسم، میزان آگاهی و توجه فدراسیون چوگان و هیات‌های ورزشی آن با حوزه گردشگری چوگان در رتبه سوم در بین سایر عوامل قرار دارد. میانگین رتبه‌ای «میزان تاکید فدراسیون در توسعه گردشگری چوگان» بالاترین رتبه و «میزان آگاهی هیات‌های استانی از گردشگری چوگان» کمترین رتبه را

در بین عامل های مدیریتی به خود اختصاص داد. رتبه سیاست گذاری، برنامه ریزی و به خصوص آگاهی هیئت های استانی ورزش چوگان در پایین ترین سطح میانگین قرار دارند.

یانپی و همکاران (۱۳۹۹) در مقاله خود به بررسی اثرات مسابقات اسب سواری بر توسعه گردشگری مطالعه موردی: استان گلستان پرداخته اند. یافته های پژوهش نشان داد، میانگین رتبه ای برنامه ریزی استراتژیک توسعه گردشگری ورزش اسب دوانی، امکانات تفریحی و ورزشی برای حفظ گردشگران، فرصت های شغلی مختلف، زنده نگه داشتن سنت های دیرینه و ملی، همکاری بین ذینفعان داخلی و خارجی گردشگری و محافظت از منابع طبیعی، در جذب گردشگران و توسعه اسب دوانی تاثیر به سزایی دارد. رکن الدین افتخاری و همکاران (۱۳۹۹) در مقاله خود به بررسی تحلیلی بر توزیع فضایی بازی های بومی و محلی در نواحی روستایی، روستاهای بخش خورش رستم پرداخته اند. نتایج پژوهش آن ها نشان داد که عوامل جغرافیایی بر پراکندگی بازی های بومی روستاها تأثیر زیادی گذاشته است و همچنین نوع بازی های بومی (سنتی و جدید) بر پایداری اجتماعی روستاها اثر گذار بوده است، یعنی بازی های سنتی در مقایسه با بازی های جدید بر پایداری اجتماعی روستاها تأثیر بسیاری گذاشته اند.

گل زاده و میرآبادی (۱۳۹۸) در مقاله خود به تحلیلی بر وضعیت گردشگری ورزشی و عوامل مؤثر بر توسعه آن با تأکید بر بازی های بومی و محلی پرداخته اند. نشان پژوهش آن ها نشان داد که به جز عوامل محیطی که به عنوان نقاط قوت منطقه در زمینه توسعه و ترویج گردشگری بازی های بوم و محلی مطرح می باشند، در سایر شاخص ها، شهرستان تبریز با وضعیت نامطلوب و نازلی در این زمینه روبرو می باشد. همچنین متغیرهای سرمایه گذاری و تأمین منابع مالی، زیرساخت ها و تأسیسات مختلف گردشگری و عوامل محیطی را به عنوان اثرگذارترین و مهم ترین عواملی که می توانند موجب رونق و توسعه گردشگری بازی های بومی و محلی شهرستان تبریز شوند را مشخص می سازند.

فلاح و همکاران (۱۳۹۷) در مقاله خود به استراتژی های توسعه ورزش روستایی با تأکید بر ورزش های بومی و محلی، استان گلستان پرداخته اند. نشان پژوهش آن ها نشان داد که بهترین استراتژی ها شامل احیا، حفظ، نگهداری و گسترش محیط های فیزیکی طبیعی با استعداد های گوناگون در روستاها، برگزاری المپیادهای ورزش های بومی - محلی (هر سال به میزبانی یک یا چند روستای مجاور)، تأسیس اقامتگاه های طبیعی برای بوم گردی (اکوتوریست ها)، راه اندازی کارناوال های ورزشی - شادی در مناطق گوناگون روستایی، قانونمند کردن ورزش های روستایی و تدوین آیین نامه برای آن ها و تصویب آن ها در فدراسیون ورزش های بومی - محلی است. قزلسفلو و همکاران (۱۳۹۷) در مقاله خود به طراحی مدل تمایل بازگشت رفتاری گردشگران ورزش های بومی و سنتی بر اساس قابلیت های اکوتوریسمی پرداخته اند. نشان پژوهش آن ها نشان داد که جاذبه های طبیعی مربوط به فعالیت های ورزشی آبی و ساحلی، جاذبه های طبیعی مرتبط به فعالیت های ورزشی طبیعی و جنگلی بیشترین تأثیر را بر قصد رفتاری تجربه مجدد گردشگران دارند. هم چنین گویه فوتبال و والیبال ساحلی، سوارکاری، گویه اسکی و برف نوردی، گویه رالی موتور و گویه مسابقات سوارکاری مهم ترین گویه های تأثیر گذار بر اکوتوریسم ورزشی بودند.

مولادوست و همکاران (۱۳۹۶) طی مقاله ای به بررسی ایجاد و توسعه گردشگری چوگان بر مبنای گردشگری رویداد (مطالعه ای موردی: تنگه چوگان کازرون) پرداخته اند. نتایج پژوهش آن ها نشان داد که برگزاری رویدادهای چوگان، موجب رونق نوعی از گردشگری با عنوان پولوتوریسم می شود. این نوع از گردشگری با یادآوری خاطرات تاریخی مردم ایران در حوزه بازی چوگان با رویکرد گردشگری باعث پویایی، رشد و توسعه چوگان می شود و با عامل اقتصادی (افزایش فروش کالا)، عامل اجتماعی (افزایش روحیه تعامل و مدارا و در نتیجه احترام به حقوق شهروندی) و عامل فرهنگی (تقویت نمادها و اسطوره ها)، دارای بیشترین اهمیت در توسعه گردشگری چوگان بوده اند. در جدول (۱) گزیده ای از شاخص های مورد تأکید تحقیقات انجام شده در زمینه ورزش های بومی - محلی و توسعه گردشگری اسب ارائه شده است.

جدول (۱): گزیده‌ای از شاخص‌های مورد تأکید تحقیقات انجام شده در زمینه ورزش‌های بومی - محلی و توسعه گردشگری اسب

موضوع	شاخص‌ها	محقق (سال)
ورزش‌های بومی - محلی	موقعیت جغرافیایی، جاذبه‌های طبیعی متنوع و ورزش‌های باستانی بومی محلی	بیگی (۲۰۲۱)
	افزایش همکاری بین دولت، شرکت‌ها و بازار غنی سازی کیفیت محصول ورزشی، بهبود کیفیت خدمات گسترش زنجیره صنعت گردشگری گسترش فرهنگ فولکوریک، بهینه سازی ساختار صنعت گردشگری ورزشی و برندسازی ورزش‌های فولکوریک	رحمان و همکاران (۲۰۲۰)
	برگزاری مسابقات ورزش‌های بومی و محلی، برگزاری جشنواره‌های ورزش‌های بومی و محلی، توسعه زیرساخت‌ها در ارتباط ورزش‌های بومی و محلی، توسعه زیرساخت‌های اماکن اقامتی و حمل و نقل عمومی در ارتباط با ورزش‌های بومی و محلی و برگزاری همایش‌های علمی در ارتباط با ورزش‌های بومی و محلی	جلالی و همکاران (۱۴۰۰)
	به‌کارگیری راهبردهای سیاستگذاری، مدیریت و برنامه‌ریزی، و بازاریابی در بستر مناسبی از زیرساخت‌ها و با توجه به مشارکت دینی و اجتماعی و ملاحظات مالی و حمایتی	موسوی و همکاران (۱۴۰۰)
	عوامل جغرافیایی	رکن الدین افتخاری و همکاران (۱۳۹۹)
	افزایش روابط بهتر افراد در مشارکت گروهی، ایجاد اشتغال، افزایش درآمد و ایجاد نشاط و سرزندگی	بهزاد بصیرت و شرقی (۱۳۹۸)
	سرمایه‌گذاری و تأمین منابع مالی، زیرساخت‌ها و تأسیسات مختلف گردشگری و عوامل محیطی	گل زاده و میرآبادی (۱۳۹۸)
	احیا، حفظ، نگهداری و گسترش محیط‌های فیزیکی طبیعی، برگزاری المپیادهای ورزش‌های بومی - محلی، تأسیس اقامتگاه‌های طبیعی برای بوم گردی، راه‌اندازی کارناوال‌های ورزشی - شادی و...	فلاح و همکاران (۱۳۹۷)
	جاذبه‌های طبیعی مرتبط به فعالیت‌های ورزشی طبیعی از جمله مسابقات سوارکاری	قرلسفلو و همکاران (۱۳۹۷)
	دیدگاه جامعه محلی و ذینفعان	توملینوویچ و همکاران (۲۰۱۸)
	توسعه اقتصادی	هامر و همکاران (۲۰۱۷)
	میزان سرمایه‌گذاری و نحوه تخصیص منابع	گوزالوا و همکاران (۲۰۱۵)
	رضایت از خدمات طول و تنوع مسیر، توجه به تنوع گروه‌های هدف در گردشگری سوارکاری	سیگوردوتیر و هلگادوتیر (۲۰۱۵)
	افزایش و بهبود زیرساخت‌های بهداشتی و اقامتی، طراحی رویدادهای جذاب و افزایش تبلیغات آگاهی‌بخش و ایجاد زیرساخت‌های حمل و نقل مناسب تر استقبال عمومی نسبت به بخش گردشگری اسب‌سواری	غفاری و همکاران (۱۴۰۲)
	توسعه اقتصادی، هماهنگی بین سازمان‌ها از جمله وزارت ورزش و جوانان، وزارت جهاد کشاورزی و فدراسیون سوارکاری	چوری و همکاران (۱۴۰۱)
	عوامل مدیریتی در خصوص وضعیت سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی پولوتوریسم، میزان آگاهی و توجه فدراسیون چوگان و هیات‌های ورزشی آن با حوزه گردشگری چوگان	مولادوست و یانپی (۱۳۹۹)
	برنامه‌ریزی استراتژیک توسعه گردشگری ورزش اسب دوانی، امکانات تفریحی و ورزشی برای حفظ گردشگران، فرصت‌های شغلی مختلف، زنده نگه داشتن سنت‌های دیرینه و ملی، همکاری بین ذینفعان داخلی و خارجی گردشگری و محافظت از منابع طبیعی	یانپی و همکاران (۱۳۹۹)
	عامل اقتصادی (افزایش فروش کالا)، عامل اجتماعی (افزایش روحیه تعامل و مدارا و در نتیجه احترام به حقوق شهروندی) و عامل فرهنگی (تقویت نمادها و اسطوره‌ها)، ارائه برنامه‌ها و مراسم هیجان‌انگیز متعدد و ارائه بسته‌های توریستی برای گردشگران دوستدار ورزش اسب سواری	مولادوست و همکاران (۱۳۹۶)

تلخیص: نگارندگان

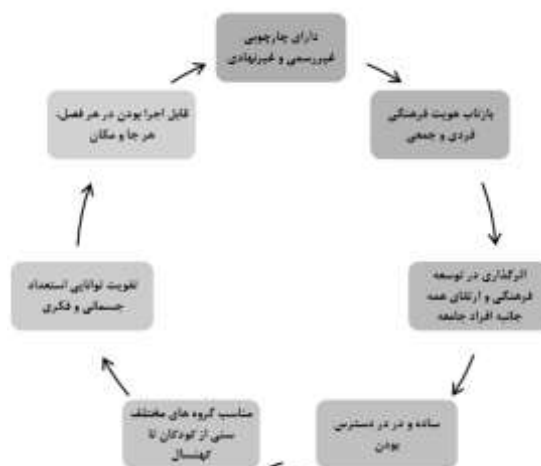
به صورت خلاصه آنچه از بررسی پیشینه‌ی پژوهش در این زمینه قابل درک است، آن است که علی‌رغم مطالعاتی که در زمینه ورزش‌ها و بازی‌های بومی- محلی و گردشگری ورزشی و گردشگری اسب انجام شده است، مطالعه‌ای در خصوص نحوه اثرگذاری و ارتباط ورزش‌ها و بازی‌های بومی- محلی با توسعه گردشگری اسب در استان خوزستان به شکلی که در این پژوهش آمده است، صورت نگرفته است. لذا مطالعه پیش رو به منظور پر کردن این خلأ پژوهشی انجام گرفته است.

مبانی نظری

بازی‌ها و ورزش‌های بومی- محلی

در فرهنگ لغت فارسی، کلمه بازی یا سرگرمی به معنای مشغولیت، تفریح و ورزش آمده است. بازی‌ها به طور عامه دارای یک بار فرهنگی هستند. بازی‌های محلی و سنتی ایران علاوه بر بار فرهنگی از جذابیت و تنوع بالایی نیز برخوردارند با توجه به پهنای اقلیمی، قومی و قبیله‌ای در ایران انواع بازی‌ها باهدف‌های خاص طراحی شده و در میان مردم رایج است. بالغ بر ۱۵۰ نوع بازی سنتی در ایران وجود داشته که به مرور زمان و تغییر شیوه‌های زندگی، نسل امروز با بسیاری از آن‌ها بیگانه است. با توجه به ویژگی‌های ورزش و فعالیت بدنی مسلماً بازی نیز که از زمان‌های دور اجرا می‌شده نوعی ورزش مناسب محسوب می‌شود (احمدنژادبوساری، ۱۳۹۴: ۲). بازی فعالیت سازمان یافته، جدی و منظم نیست بلکه شامل یک فعالیت انتخابی آزادانه است که داوطلبانه و لذت بخش می‌باشد. برخی بر این باورند که بازی‌ها، سازگار با فعالیت‌های فرهنگی و آداب و سنن هر جامعه هستند. نوعی از این بازی‌ها که از اهمیت خاصی هم برخوردارند بازی‌های بومی، محلی و ورزش‌های سنتی هستند که در کشورهای مختلف جهان و در بین اقشار مختلف مردم برگزار می‌گردند (بهشتی و همکاران، ۱۴۰۱: ۷۶). بازی‌های بومی- محلی و ورزش‌های سنتی به بازی‌هایی گفته می‌شود که در منطقه یا محله خاصی اجرا می‌شوند و عمدتاً متأثر از آب و هوا، زبان و ... است. ورزش‌های بومی و محلی به عنوان یکی از ابعاد ورزش همگانی است. این ورزش‌ها دارای ویژگی‌های مثبت و ارزشمندی می‌باشند که به جهت انطباق با علائق ذوقی، هنری و فرهنگی جامعه می‌تواند گسترش و عمومیت پیدا نماید (نودهی و همکاران، ۱۳۹۵: ۱۶۳). بازی‌های بومی- محلی و ورزش‌های سنتی به عنوان بخشی از فرهنگ هر ملت، متناسب با وضعیت اقلیمی و فرهنگی هر منطقه بر مبنای فلسفه و منطق خاص طراحی شده‌اند و همین هماهنگی و همراهی با جغرافیا و فرهنگ، رمز ماندگاری آن‌ها تاکنون بوده است. مطالعه و معرفی این ورزش‌ها از آن جهت حائز اهمیت است که می‌تواند به ما دانشی درخصوص داشته‌های فرهنگیمان بدهد و فرصتی را فراهم کند که با کسب آگاهی، در زندگی امروز از آن‌ها استفاده کرده و از شادی و نشاطی که بخش جدایی ناپذیری از این بازی‌ها است بهره مند شویم (غفوری و همکاران، ۱۳۹۸: ۸۳).

بررسی‌ها نشان می‌دهد ورزش و بازی، جزء تفکیک ناپذیر زندگی اجتماعی انسان است و با توجه به شرایط اقلیمی و جغرافیایی هر منطقه بازی‌ها و ورزش‌هایی رواج دارد که در بسیاری موارد نفوذ و نمود بیشتری در سرزمین‌های پیرامونی پیدا کرده است. تمامی بازی‌ها و ورزش‌هایی که در کشور ما وجود دارد و عضو فدراسیونی جهانی نیست، ورزش‌های "سنتی"، "بومی" یا "محلی" نامیده می‌شود، که برنامه‌ریزی آن‌ها از سوی فدراسیون ورزش‌های همگانی و فدراسیون ورزش‌های روستایی انجام می‌گیرد. ورزش‌های بومی برگرفته از فرهنگ قومی مردم است و رابطه تنگاتنگ و نزدیکی به شیوه زندگی، رفتار، کردار و مناسبت‌های آن‌ها دارد (رحمانی، ۱۳۹۸: ۸۷). برخی از ویژگی‌های ورزش‌ها و بازی‌های بومی در شکل (۱) نشان داده شده است.

شکل (۱): برخی از ویژگی‌های ورزش‌ها و بازی‌های بومی

منبع: (حضرتی گوهری، ۱۳۹۹: ۲۸)

مهم‌ترین مؤلفه‌های ورزش‌های بومی و محلی به منظور بهره‌برداری در توسعه پایدار گردشگری ورزشی عبارت است از: ارتقای سلامت جسمی و روحی؛ افزایش استقامت بدنی، تقویت هوش و ذکاوت، رشد روحیه شجاعت و مقاومت تربیت خصوصیات مردانگی و جوانمردی توسعه اعتماد به نفس تقویت حس همکاری و تعاون، بالا بردن توانایی‌های رزمی مانند تیراندازی، افزایش ظرفیت قلبی و تنفسی از مزیت‌های ورزش‌های بومی و محلی محسوب می‌شود.

ارزش‌های اجتماعی: ورزش‌ها و بازی‌های بومی و محلی در قبول مسئولیت برای پرورش و القای ارزش‌های اجتماعی در افراد جامعه سهیم بوده و به عنوان عاملی برای تقویت ارزش‌های اجتماعی و رفتارهای مطلوب انسانی عمل کرده و باعث رشد شخصیت اجتماعی فرهنگی و تعالی رفتارها و ارزش‌های ساکنان می‌شود.

ارزش‌های فرهنگی: ورزش‌ها و بازی‌های بومی و محلی به عنوان عنصری فرهنگی، نشانگر هویت کشورها در طول تاریخ و سرگرمی‌ها فکر و ابتکار آن‌ها در خلق و نظم و انتظام این بازی‌هاست. بازی‌های بومی و محلی به مثابه ابزاری برای انتقال مفاهیم فرهنگی از فاصله فرهنگی بین سال‌ها جلوگیری می‌کنند.

ارزش‌های اقتصادی: ورزش‌های بومی و محلی باعث افزایش توان کار نیروی جامعه، طولانی کردن دوره بازدهی نیروی کار و ارتقای رفاه و سلامت عمومی ایجاد اشتغال مستقیم و غیرمستقیم و افزایش درآمد ساکنان را از طریق رونق گردشگری و توسعه بازارچه‌های محلی به همراه خواهند داشت.

ارزش‌های زیست محیطی: بازی‌های نمادینی که به منظور نشان دادن اعتقاد عمیق به نیروهای زاینده طبیعت اجرا می‌شدند، در واقع حلقه اتصال انسان و محیط زیست‌اند. در فلسفه حاکم بر بسیاری از ورزش‌های سنتی، مقدس دانستن طبیعت و ستایش آن عاملی در نگهداری زیستگاه و دستیابی به توسعه پایدار محسوب می‌شود (پاپزن و همکاران، ۱۳۹۵: ۹۵).

جایگاه اسب سواری و بازی چوگان در فرهنگ ایران

سوارکاری و انجام بازی‌های نمایشی روی اسب از دیرباز در میان برخی از اقوام ایرانی رواج داشته و هنوز هم به صورت انفرادی و یا گروهی در گوشه کنار ایران خصوصاً در میان عشایر و یا ترکمن‌ها اجرا می‌شود (یانپی و همکاران، ۱۳۹۹: ۴۵۸). بازی‌های نمایشی یا شیرین کاری با اسب غالباً شامل موارد ذیل می‌باشد: برداشتن کلوخ از روی زمین، برداشتن کلاه از ارتفاع، ایستادن و بالانس زدن روی اسب (در حرکت چهارنعل)، پریدن روی اسب و پیاده شدن در حالت حرکت و پنهان شدن در بغل اسب. این بازی‌ها در مناسبت‌هایی مانند جشن‌ها و یا مسابقات محلی، به صورت رقابتی انجام شده و توسط پیشکسوتان و ریش سفیدان قضاوت می‌شود. این مراسم، معمولاً همراه با نواختن موسیقی‌های محلی و تشویق مردم می‌باشد. تاخت اسب و یا برگزاری کورس سرعت

نیز از جمله بازی ها و سرگرمی های پرهیجانی است که در میان برخی از اقوام ایرانی بسیار رواج داشته و دارای جایگاه اجتماعی است (رحیم پور، ۱۳۹۴: ۲۵). بازی چوگان با قدمت بیش از ۲۶۰۰ سال حاصل نبوغ مردمان سرزمین پارس است. این بازی در دوران ایران باستان در بین شاهان، امرا، نظامی ها و دیگران بسیار مرسوم و متداول بود. منابع مختلف تاریخی نظیر هرودوت تاریخ نویس یونانی، سفرنامه های خارجی شاردن نشان می دهد این بازی در دوره های مختلف اعم از پیش از اسلام و بعد از اسلام در ایران بسیار رایج بود همچنین این اسناد نشان می دهند که در دوره هایی نظیر دوره ی ساسانیان و صفویه این بازی بیشتر مورد توجه بوده و تکامل یافته است. احتمالاً این بازی در چند دوره به خارج از ایران، چین، هند، اروپا و... رفته است (مولادوست، ۱۳۹۴: ۳). از سویی دیگر آمیختگی واژگان گوی و چوگان در ادبیات اشعار شعرای پارسی و همچنین سرایش اشعار حماسی و نقل بازی های تاریخی چوگان در اسطوره ها و داستان های مختلف توسط ادبا و شعرای بزرگ ایران زمین به خصوص فردوسی و همچنین ضرب المثل های مختلف همچون "این گوی و این میدان" که نشان از نهادینه شدن این بازی در اعماق فرهنگ و ادبیات ایرانیان دارد. علاوه بر این وجود موسیقی در کنار چوگان در همه دوره ها و نواختن انواع موسیقی به هنگام رویدادهای برگزاری جشن ها و بازی چوگان و با حضور سلاطین و بزرگان کشور و مناطق مختلف نشان از فرهنگ غنی این ورزش و تیدگی آن با آحاد جامعه دارد (مولادوست و همکاران، ۱۳۹۶: ۱۲). برخی از مهم ترین اثرات توسعه گردشگری چوگان در ایران در جدول (۲) نشان داده شده است.

جدول (۲): برخی از مهم ترین اثرات توسعه گردشگری چوگان در ایران

شاخص	مؤلفه ها
اجتماعی - فرهنگی	حفظ و احیاء آداب و رسوم و سنن ملی، تهییج نهادهای محلی و منطقه ای، افزایش سطح آگاهی عمومی ساکنان
شاخص های اقتصادی	ایجاد فرصت شغلی کسب درآمد و افزایش فروش رونق بخشی به صنایع دستی تقویت نهادهای مدیریتی محلی و منطقه ای، بهینه سازی و بهره برداری اراضی کشاورزی جلوگیری از تغییر کاربری اراضی کشاورزی و زراعی ایجاد درآمدهای فصلی خانوارها، افزایش هتل متل و خانه های اجاره ای
شاخص های فیزیکی و زیست محیطی	توجه ساکنین و مدیران محلی و منطقه ای به حوزه گردشگری، حفاظت از جاذبه های گردشگری، افزایش سطح سلامت جسمانی و روانی جامعه، ایجاد فضای سبز با کاشت درخت در مناطق ورزشی

منبع: (مولادوست، ۱۳۹۷: ۱۳)

گردشگری اسب

اسب سواری یک پدیده فرهنگی است. همچنین مسابقات سنتی اسبدوانی از بزرگترین رویدادهای ورزشی دنیا و یکی از ورزش های پررونق و از پرطرفدارترین ورزش ها در کشورهای مختلف می باشد. در این میان گردشگری اسب به عنوان بخشی از گردشگری با علاقه خاص، در حدود دو دهه اخیر رشد چشمگیری را به ثبت رسانده است. این رشد تا حدی به دلیل افزایش محبوبیت ورزش سوارکاری در جهان توسعه یافته و تا حدودی به دلیل نیاز به تنوع پایه درآمد صنعت اسب است (Tomljenović et al, 2018: 278). اسب دوانی یک فعالیت بسیار محبوب گردشگری بر اساس اسب است و می تواند یک فرصت کسب و کاری برای کارآفرینان روستایی باشد (Al-Makhadmah et al, 2021: 906). اسب در صنعت گردشگری به شیوه های گوناگونی به کار گرفته می شود که سوارکاری یکی از آنها است. گردشگری سوارکاری یا اسب سواری به هر نوع فعالیت اسب سواری که توسط فرد خارج از محیط معمول اقامتش انجام شود و برای بیش از ۲۴ ساعت و کمتر از یک ماه ادامه یابد، اشاره می کند این سبک از گردشگری اگرچه در سال های اخیر رشد خوبی پیدا کرده است اما تحقیقات در این زمینه به تازگی در حال شکل گیری است و بیش از آنکه به اهداف و رضایت گردشگر از سفر تمرکز کند بر اثرات زیست محیطی گردشگری اسب سواری توجه کرده است. (Lima Santos et al, 2020: 54)

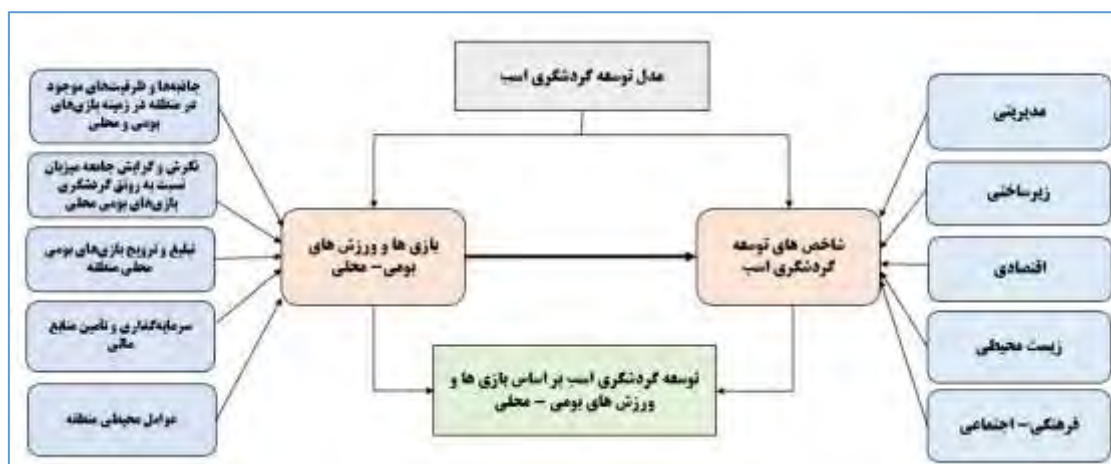
به این ترتیب در گردشگری اسب به عنوان نوعی از گردشگری ورزشی اسب سواری بخش اصلی هدف اولیه از سفر است و نه فقط بخشی از یک سفر کلی یا سفری با هدفی متفاوت در این نوع گردشگری خاص آن چه برای گردشگر اهمیت پیدا می کند، وضعیت حیوانات یعنی غیرانسان های دخیل در این تجربه است. افرادی که گردشگری اسب دوانی را انتخاب می کنند به شرایط اسب و حیوانات دخیل در این تجربه به عنوان بخش مهم و اساسی آن اهمیت می دهند، اگرچه که لازم است این مسأله با دقت بیشتری مورد توجه صنعت گردشگری قرار گیرد (Notzke, 2017:15). فعالیت در این نوع گردشگری و این سبک از سفرها شامل فعالیت های تفریحی مثل شرکت در مسابقات یا کلاس های آموزشی و فعالیت های غیرفعالانه ای مثل تماشای مسابقات سوارکاری می شود. البته گردشگری سوارکاری با چالش ها و مسائلی هم مواجه است که از جمله آن می توان به چالش زمین مناسب برای سوارکاری و نگهداری و مراقبت از این زمین و امنیت محیط سوارکاری برای گردشگرانی که می خواهند فعالانه سوارکاری را تجربه کنند اشاره کرد. تعریف گردشگری اسب سواری از مفاهیم محدودی مانند شرکت در مسابقات و فعالیت های اسب دوانی تا تعریف گسترده هرگونه سفری را که اسب در محوریت اهداف آن قرار گیرد، در بردارد (Nguyen & Mai, 2021:1013).

علیرغم سابقه نسبتاً طولانی گردشگری اسب و افزایش محبوبیت آن در سی سال گذشته، تلاش جدی در تحقیقات در مورد گردشگری سوارکاری وجود ندارد. بر اساس استدلال های مطرح شده، در خصوص گردشگری مبتنی بر اسب به خوبی تحقیق نشده است. این امر هنوز هم صادق است؛ چراکه یکی از موانع تحقیق جدی و قابل مقایسه، فقدان تعریف روشن و اصطلاحات متنوع در استفاده از گردشگری اسب است. همانطور که در جدول (۳) ارائه شده است، تعاریف گردشگری اسب با توجه به دیدگاه های متفاوت ذینفعان متفاوت است. براساس بررسی پیشینه و مبانی نظری و ادبیات موجود در زمینه موضوع مورد مطالعه مدل نظری این پژوهش مطابق با شکل (۲) است.

جدول (۳): گزیده ای از تعاریف مختلف گردشگری اسب

تعریف گردشگری اسب	محقق
گردشگری اسب سواری که نیازمند سطح مشخصی از آمادگی جسمانی و آموزش حرفه ای از سوی گردشگران است. گردشگری اسب شامل مسیرهای اسب هدایت شده، تورها و مسیرهای پیاده روی، مزرعه نشینی در مکان ثابت، مزرعه داری مهمان و کاری، کلینیک ها و کمپ های سوارکاری و کالسکه اسب کشی می شود.	(Ollenburg, 2005)
شکلی از گردشگری فعال در مناطق روستایی متشکل از مراکز تفریحی اسب سواری یا در یک میدان، از جمله سواره، در کالسکه یا پشت اسب.	(Kozak, 2013)
فعالیت گردشگری بر روی پشت اسب در مسیر سواری برای لذت بیش از ۲۴ ساعت.	(Mearns, 2015)
فعالیت های گردشگری مرتبط با اسب شامل گردشگری سواره و اسب به عنوان یک جاذبه.	(Picket Chevalier, 2015)
گردشگری اسب سواری که نیازمند سطح مشخصی از آمادگی جسمانی و آموزش حرفه ای از سوی گردشگران است.	(Buczek et al, ۲۰۱۷)
فعالیت سوارکاری که در خارج از خانه و هنگام اقامت در محل اقامت تعطیلات انجام می شود. نوع گردشگری که انگیزه اصلی آن است اسب است.	(Pelis, ۲۰۱۶)
استفاده از اسب ها برای درس های اسب سواری، فرصت های تریل سواری، تسهیلات شبانه روزی و خدمات تولید مثل و ممکن است کسب و کارهای با ارزش افزوده سودآور را فراهم کند.	(Shani, ۲۰۱۲)
گردشگری سوارکاری شامل اسب پیمایی های با راهنما، گردشگری و پیاده روی، اقامت در مزرعه های ثابت، مزرعه های جستجو و کار، کلینیک ها و کمپ های سوارکاری، مسابقات، کنفرانس های مرتبط با اسب و نشست ها و کالسکه های اسب کشی می شود.	(Martins et al, ۲۰۱۷)

منبع: تلخیص نگارندگان

شکل (۲): مدل نظری پژوهش

ترسیم: نگارندگان

روش تحقیق

این مطالعه از نظر ماهیت از نوع تحقیقات کمی، با توجه به هدف از نوع تحقیقات کاربردی و به لحاظ نحوه گردآوری داده ها جزو تحقیقات توصیفی همبستگی است که از بین روش های همبستگی از روش تحلیل کوواریانس-واریانس بهره برده است. قلمرو مکانی تحقیق استان خوزستان بوده و جامعه آماری ۱۰۰ نفر از مربیان و ورزشکاران اسب در شهرهای استان خوزستان بوده است که با استفاده از فرمول کوهان و به صورت نمونه گیری طبقه ای تصادفی به عنوان نمونه برای مطالعه انتخاب شدند. ابزار اصلی پژوهش برای گردآوری داده ها پرسشنامه محقق ساخته بود. روایی ابزار تحقیق با نظرخواهی از کارشناسان و اساتید دانشگاه روایی صوری و همچنین به صورت همگرا مورد ارزیابی و تأیید قرار گرفته است. برای سنجش پایایی از ضرایب پایایی ترکیبی (بزرگتر از ۰,۷) و آلفای کرونباخ (بزرگتر از ۰,۷) استفاده می شود که در صورت مناسب بودن این ضرایب می توان گفت ابزار پژوهش پایاست. همان طور که در جدول شماره (۵) مشاهده می شود وضعیت پایایی ترکیبی و آلفای کرونباخ متغیرهای مورد بررسی در سطح مناسبی بوده و نشان دهنده پایایی ابزار مورد تحقیق است. در پژوهش حاضر برای تجزیه و تحلیل داده ها از دو روش آمار توصیفی فراوانی، درصد فراوانی میانگین و انحراف معیار) و آمار استنباطی تحلیل همبستگی و مدل معادلات ساختاری استفاده شد. لازم به توضیح است یکی از روش های آماری مورد استفاده در زمینه مدلسازی معادلات ساختاری روش حداقل مربعات جزئی است. نرم افزارهایی که از مدلسازی معادلات ساختاری بر پایه این روش آماری استفاده می کنند نسبت به وجود شرایطی مانند هم خطی متغیرهای مستقل نرمال نبودن داده ها و کوچک بودن نمونه سازگار هستند. در این راستا برای تجزیه و تحلیل داده ها از نرم افزارهای مرتبط نظیر SPSS و Smart PLS استفاده شده است.

شاخص های پژوهش

در این تحقیق بر اساس مبانی نظری پژوهش تعداد ۲ بعد (توسعه گردشگری اسب و بازی های بومی محلی) و ۱۰ شاخص (۵ شاخص توسعه گردشگری اسب و ۵ شاخص بازی های بومی محلی) و ۵۹ زیر شاخص (۳۸ زیر شاخص توسعه گردشگری اسب و ۲۱ زیر شاخص بازی های بومی محلی) شناسایی شدند که به صورت پرسشنامه دلفی تهیه شده و بر مبنای مقیاس ۷ گزینه ای لیکرت در اختیار متخصصان (اعضای پانل) قرار داده شد. (جدول ۴).

جدول (۴): شاخص‌های توسعه گردشگری اسب در استان خوزستان

بعد	شاخص	زیرشاخص
توسعه گردشگری اسب	مدیریتی	استفاده از برنامه‌ریزی استراتژیک برای توسعه گردشگری در ورزش اسب دوانی، وجود نیروی انسانی متخصص در بخش توسعه گردشگری ورزش اسب دوانی، همکاری و هماهنگی بین ارگان‌های مختلف در گردشگری ورزشی و هیئت‌های اسب دوانی، یکپارچی و سازگاری کاربری‌ها در مکان به منظور جذب گردشگران ورزشی به خصوص گردشگران اسب، حمایت مالی دولت و سرمایه‌گذاری بخش خصوصی و دولتی در زمینه گردشگری اسب، وجود کارشناسان آگاه و مطلع در جاذبه‌های گردشگری جهت ارائه اطلاعات صحیح به گردشگران، همکاری بین ذینفعان داخلی و خارجی گردشگری اسب در استان خوزستان، افزایش تعاملات سیاسی در گردشگری از طریق جوامع مختلف، اتخاذ سیاست‌های لازم جهت جذب و حفظ کارآفرینان در صنعت گردشگری اسب، تدوین برنامه‌های درازمدت در زمینه توسعه ورزش اسب سواری، ایجاد هیئت‌های ورزشی و فعال سازی انجمن‌های تخصصی ورزش اسب سواری، توسعه تصویر و برند گردشگری اسب در استان خوزستان
	زیرساختی	وجود امکانات تفریحی و ورزشی لازم برای حفظ گردشگران در استان خوزستان، بهبود در سیستم حمل و نقل (هوایی، ریلی و زمینی) و دسترسی جاذبه‌ها به شبکه‌های ارتباطی سریع جهت جذب گردشگران اسب، دانش و فناوری لازم از لحاظ علمی در حوزه گردشگری اسب در استان خوزستان، وجود زیرساخت‌های لازم به منظور گرایش جوانان به حرفه جابک سواری، جذب گردشگر از طریق برگزاری مسابقات سوارکاری، به روز بودن تکنولوژی در برگزاری مسابقات اسب دوانی در استان خوزستان، راه اندازی باشگاه‌های ورزشی تخصصی در رشته اسب سواری.
	اقتصادی	ایجاد فرصت‌های شغلی، ایجاد درآمدهای بیشتر از طریق احداث هتل، رستوران و مکان‌های تفریحی، جذب سرمایه‌های خارجی در استان خوزستان، افزایش رفاه اقتصادی از طریق تبلیغات مناسب، اتخاذ سیاست‌ها و انجام فعالیت‌های بازاریابی مناسب در زمینه گردشگری اسب، ارزان بودن امکانات و تجهیزات و تدارک تورهای ارزان قیمت ورزش اسب سواری، ارائه تسهیلات و اتخاذ سیاست‌های تشویقی دولت در جذب سرمایه‌گذاران و کارآفرینان در زمینه گردشگری اسب.
	زیست محیطی	کاهش زباله در محیط طبیعی، ارتقا سطح بهداشت، توجه به زیبا سازی محیطی مناطق گردشگری اسب، کاربرد منابع انرژی طبیعی و تجدید پذیر و محافظت از منابع طبیعی در سایت‌های گردشگری اسب، آسایش اقلیمی برای مسابقات اسب دوانی و تماشای اسب.
	فرهنگی اجتماعی	۱- زنده نگه داشتن سنت‌های دیرینه و درک فرهنگ‌های بومی، ۲- افزایش رفاه زندگی مردم، ۳- وجود مکان‌های تاریخی، ورزشی، فرهنگی و اجتماعی برای تقویت گردشگری و ورزش اسب دوانی، ۴- وجود ایمنی و امنیت، ۵- برگزاری مسابقات و جشنواره‌های ورزشی داخلی و خارجی ورزش اسب دوانی، ۶- اتخاذ برنامه‌های تبلیغاتی و ترویجی در زمینه فعالیت‌های ورزشی اسب دوانی، ۷- شناخت انگیزه و نیازهای انگیزشی شرکت کنندگان و مشتریان گردشگری اسب، ۸- بهره جستن از توان افراد محلی در ارائه خدمات و ارتقای ظرفیت فرهنگی پذیرش گردشگر در حوزه ورزش اسب.
شاخص‌های بازی بومی محلی	جاذبه‌ها و ظرفیت‌های موجود در منطقه در زمینه بازی‌های بومی محلی	۱- تنوع و وجود بازی‌های بومی محلی شناخته شده در مقیاس منطقه‌ای ملی و فراملی ۲- وجود بازی‌ها و ورزش‌های مخصوص فصول مختلف سال ۳- دارا بودن فدراسیون مستقل و هیات‌های اختصاصی برای بازی‌های بومی و محلی ۴- انجام بازی‌های بومی محلی در قالب جشنواره‌ها محلی، منطقه‌ای، ملی و حتی فراملی ۵- پوشش گروه‌های مختلف سنی و جنسی تنوع سنی و جنسی بازی‌ها
	نگرش و گرایش جامعه میزبان نسبت به رونق گردشگری بازی‌های بومی محلی	۱- میزان برخورد و تعامل رفتاری مناسب جامعه میزبان با گردشگران ابراز خشنودی جامعه میزبان از حضور گردشگران ۲- همکاری جامعه میزبان با گردشگران در زمینه‌های مختلف مانند اسکان، تغذیه، رفع احتیاجات و راهنمایی‌های محیطی و مکانی ۳- میزان انعطاف و انطباق فرهنگی جامعه میزبان با گردشگران مختلف داخلی ۴- میزان انعطاف و انطباق فرهنگی جامعه میزبان با گردشگران مختلف خارجی
	تبلیغ و ترویج بازی‌های بومی محلی منطقه	۱- تبلیغات مناسب و شایسته بازی‌های بومی محلی منطقه از سوی رادیو و تلویزیون، روزنامه و... ۲- تبلیغات مناسب و شایسته بازی‌های بومی محلی منطقه به از سوی سایت‌ها و وبلاگ‌های اینترنتی ۳- تبلیغات مناسب و شایسته بازی‌های بومی محلی منطقه از سوی شبکه‌های اجتماعی ۴- تبلیغات شایسته و مناسب بازی‌های بومی محلی از سوی رسانه‌های محیطی فضای مترو، اتوبوسها، پخش تراکت و ۵- گنجاندن ترویج بازی‌های بومی و محلی در برنامه‌های آموزش و اجرایی مانند مدارس، دانشگاهها میراث فرهنگی و ارشاد و تبلیغات اسلامی
	سرمایه‌گذاری و تأمین منابع مالی برای توسعه گردشگری بومی محلی	۱- سرمایه‌گذاری از سوی بخش دولتی برای توسعه گردشگری بومی محلی ۲- سرمایه‌گذاری از سوی بخش خصوصی برای توسعه گردشگری بومی محلی ۳- سرمایه‌گذاری به صورت مشارکتی برای توسعه گردشگری بومی محلی
	عوامل محیطی منطقه	۱- برخورداری منطقه از اقلیم و آب و هوای مناسب ۲- وجود چشم اندازها و مناظر زیبای طبیعی در منطقه ۳- کیفیت محیط از لحاظ منابع و عوامل آلاینده آلودگی‌های هوا، آب، صوتی بصری، زباله ۴- میزان امنیت منطقه از نظر سیاسی، اجتماعی ترابری و حمل و نقل اقامتگاهها، هتل‌ها و

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۲

یافته های تحقیق

الگویابی معادلات ساختاری در دو مرحله به آزمون الگو می پردازد، که شامل آزمون الگو اندازه گیری و ساختاری می باشد. در مدل سازی PLS الگوی اندازه گیری را مدل بیرونی و الگوی ساختاری را مدل درونی می نامند. الگو اندازه گیری به بررسی اعتبار و روایی ابزارهای اندازه گیری و سازه های پژوهش می پردازد و الگو ساختاری فرضیه ها و روابط متغیرهای مکنون را مورد آزمون قرار می دهد. جهت بررسی اعتبار سازه ها فرنل و لاکر (۱۹۸۱) سه ملاک را پیشنهاد می کنند که شامل: ۱. اعتبار هر یک از گویه ها، ۲. اعتبار ترکیبی^۱ هر یک از سازه ها و ۳. متوسط واریانس استخراج شده در مورد اعتبار هر یک از گویه ها، بار عاملی ۰/۷ معنادار باشند و بیشتر هر گویه در تحلیل عاملی تاییدی نشانگر سازه خوب تعریف شده است. همچنین بار عاملی گویه ها باید حداقل در سطح ۰/۱ معنادار باشند. پایایی ترکیبی در واقع نسبت مجموع بارهای عاملی متغیرهای مکنون به مجموع بارهای عاملی بعلاوه واریانس خطا می باشد. مقادیر آن بین ۰ تا ۱ می باشد و جایگزینی برای آلفای کرونباخ است. مقدار این شاخص نباید کمتر از ۰/۷ باشد. به این شاخص نسبت دیلون گلداشتاين نیز گفته می شود. ملاک سوم بررسی اعتبار، میانگین واریانس استخراج شده می باشد. فرنل و لاکر مقادیر AVE 0.5 و بیشتر را توصیه می کنند و این امر به معنای آن است که سازه مورد نظر حدود ۵۰ درصد و یا بیشتر واریانس نشانگرهای خود را تبیین می کنند. همان گونه که در جدول (۵) مشاهده می شود بارهای عاملی استاندارد شده، اعتبار ترکیبی و شاخص AVE تمامی گویه ها و متغیرها محاسبه و مقادیر بدست آمده نمایانگر اعتبار همگرا و همبستگی سازه ها می باشند.

همبستگی متغیرها

جدول (۶)، ضرایب همبستگی اسپیرمن و شاخص روایی منفک را نشان می دهد. قطر اصلی این ماتریس ریشه دوم میانگین واریانس تبیین شده می باشد. لازمه تایید روایی منفک بیشتر بودن مقدار AVE از تمامی ضرایب همبستگی متغیر مربوط با باقی متغیرها است. همان طور که قابل مشاهده است، مقادیر موجود بر روی قطر اصلی دارای بیشترین مقدار بوده که این امر نشان دهنده روایی مناسب سازه ها می باشد.

جدول (۶): ضرایب همبستگی اسپیرمن و شاخص روایی منفک

نگرش	مدیریتی	محیطی	سرمایه	زیست محیطی	زیرساختی	جاذبه	تبلیغات	اقتصادی	اجتماعی-فرهنگی
اجتماعی-فرهنگی								۱	
اقتصادی								۱.۱۲۲	۱
تبلیغات							۱	۰.۴۰۱	۰.۴۰۸
جاذبه						۱	۰.۰۶۷	۰.۱۷۹	۰.۲۱۶
زیرساختی					۱	۰.۱۰۸	۰.۳۲۴	۰.۴۴۳	۰.۴۶
زیست محیطی				۱	۰.۷۲۳	۰.۲۲۷	۰.۵۶۶	۰.۸۵۳	۰.۸۲۹
سرمایه			۱	۰.۵۰۹	۰.۴۵۴	۰.۱۲۷	۰.۴۷۶	۰.۲۳۵	۰.۲۷
محیطی		۱	۰.۵	۱.۴۸	۰.۸۴۵	۰.۲۴۱	۰.۶۳۶	۰.۸۸۳	۰.۸۴۳
مدیریتی	۱	۱.۰۵	۰.۳۰۱	۰.۹۲۳	۰.۵۵۵	۰.۱۳۴	۰.۵۴۷	۱.۰۲۶	۱
نگرش	۱.۲۰۱	۱.۷	۰.۴۵	۱.۴۴	۰.۹۵۴	۰.۲۵۷	۰.۷۷۵	۰.۹۵۳	۰.۹۴۱

منبع: یافته های پژوهش

جدول (۵): نتایج تحلیل عاملی تاییدی: بررسی روایی و پایایی پرسشنامه

بعد	شاخص	شماره سوال	بار عاملی	آلفای کرونباخ	پایایی ترکیبی	rho_A	AVE
توسعه گردشگری اسب	اجتماعی-فرهنگی	۲	۰/۷۴۸	۰/۸۹۲	۰/۸۹۲	۰/۸۵۱	۰/۶۲۴
		۳	۰/۸۱۵				
		۴	۰/۷۵۷				
		۷	۰/۸۲۳				
		۸	۰/۸۰۲				
	اقتصادی	۲	۰/۸۰۷	۰/۸۵۹	۰/۸۹۹	۰/۸۶	۰/۶۴
		۳	۰/۷۹۱				
		۴	۰/۷۷۵				
		۵	۰/۸۰۸				
		۶	۰/۸۱۷				
	زیست محیطی	۲	۰/۷۸۸	۰/۷	۰/۸۳۳	۰/۷۰۳	۰/۶۲۴
		۳	۰/۷۸۵				
		۴	۰/۷۹۶				
	مدیریتی	۲	۰/۷۸۶	۰/۸۳	۰/۸۸	۰/۸۳۱	۰/۵۹۶
		۳	۰/۷۶۴				
		۴	۰/۷۵۲				
		۵	۰/۷۴۵				
		۸	۰/۸۱۱				
	زیرساختی	۳	۰/۸۳۳	۰/۷۰	۰/۸۶۹	۰/۷	۰/۷۶۸
		۴	۰/۸۷۱				
ورزش های بومی محلی	سرمایه گذاری	۱	۰/۶۶۱	۰/۷	۰/۸۱	۰/۷۵۵	۰/۶
		۲	۰/۷۷۸				
		۳	۰/۸۵۳				
	محیطی	۲	۰/۸۵۲	۰/۶۷	۰/۸۲۳	۰/۵۷۳	۰/۶۹۹
		۳	۰/۸۲۰				
	نگرشی	۱	۰/۸۳۷	۰/۶۳	۰/۷۸۱	۰/۴۵۱	۰/۶۴۱
		۲	۰/۷۶۲				
	تبلیغات و اطلاع رسانی	۲	۰/۸۵۲	۰/۹۱۱	۰/۹۵۷	۰/۹۰۶	۰/۹۱۸
		۴	۰/۸۲۰				
	جاذبه	۱	۰/۹۰۳	۰/۸۴۳	۰/۸۴۳	۰/۹۰۶	۰/۶۷۲
		۲	۰/۸۹۹				
		۳	۰/۷۵۰				
		۴	۰/۷۰۷				

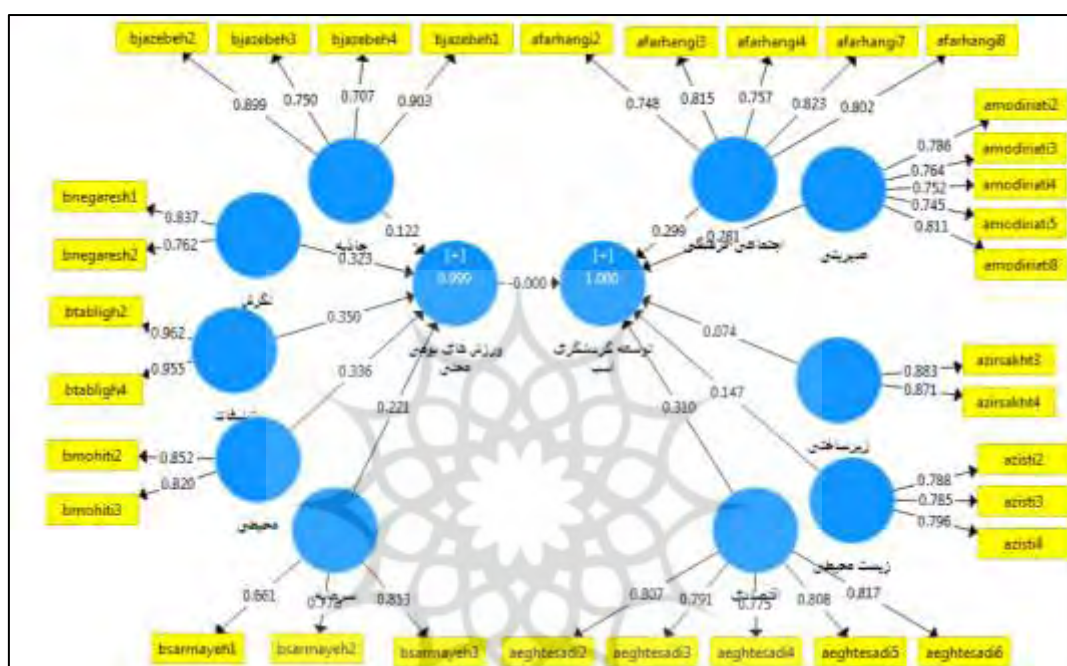
منبع: یافته های پژوهش

نتایج آزمون همبستگی اسپیرمن نشان داد متغیرهای زیست پذیری و محیطی با تمامی توسعه گردشگری اسب با تاکید بر ورزش های بومی محلی رابطه دارد $P < 0/05$ در نتیجه نتایج حاکی از آن است که شاخص های ورزش های بومی محلی با شاخص های توسعه گردشگری اسب همبستگی مثبت دارد و در سطح اطمینان حداقل ۹۵ درصد، این روابط تایید می شود. جهت تمامی روابط به دست آمده مثبت است که نشان می دهد افزایش هر کدام از شاخص های بازی بومی محلی با افزایش شاخص های توسعه گردشگری اسب همراه است و بالعکس. مقایسه ضرایب همبستگی نشان می دهد که توسعه گردشگری شهری قوی ترین رابطه را با شاخص اقتصادی ($r = 1/122$)، شاخص مدیریتی ($r = 1/026$)، و ورزش های بازی بومی-محلی قوی ترین رابطه را با شاخص

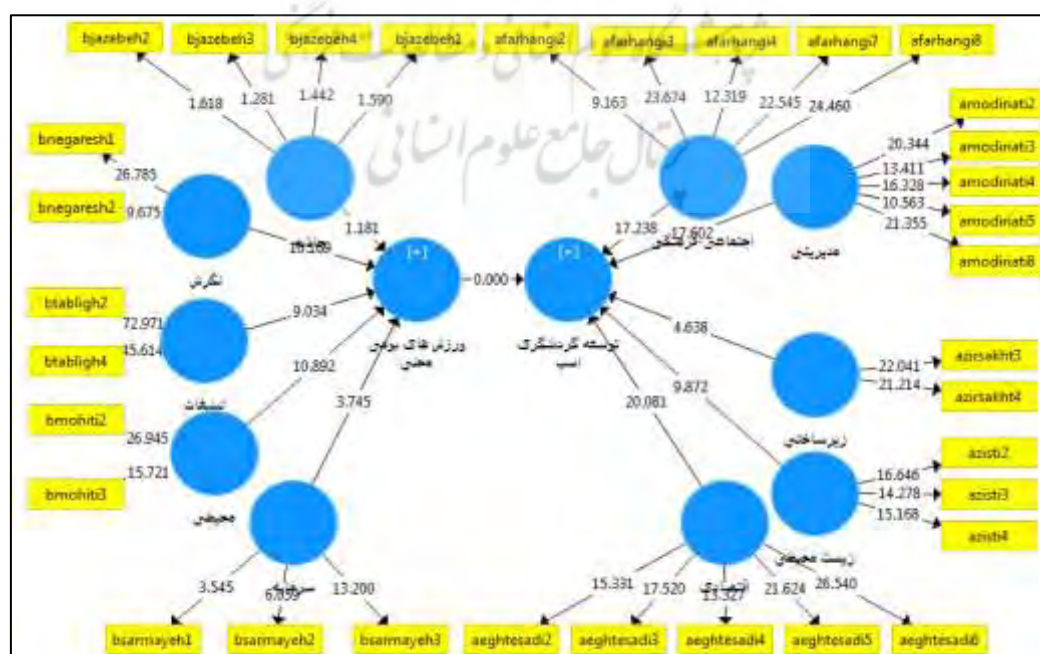
محیطی ($r = 1/48$)، بعد از آن با شاخص نگرش ($r = 1/44$) دارد. که در نهایت می توان عنوان کرد شاخص مدیریتی و نگرش مردم به بازی های بومی محلی و شاخص های اقتصادی بیشترین تاثیر را بر توسعه گردشگری اسب با تاکید بر ورزش های بومی محلی دارد.

بررسی اعتبار شاخص های ورزش های بومی محلی بر توسعه گردشگری اسب در استان خوزستان

پس از بررسی اعتبار و روایی ابزارهای اندازه گیری و سازه های پژوهش (مدل بیرونی)، لازم است تا فرضیه ها و روابط متغیرهای مکنون (مدل درونی) مورد آزمون قرار گیرد. بدین منظور مدل آزمون شده پژوهش در شکل (۳) ارائه شده است.

شکل (۳): مدل اندازه گیری ضرایب مسیر و بارهای عاملی در حالت ضرایب استاندارد

شکل (۴): ضرایب معناداری مسیر (T-Values) شاخص های پژوهش

آزمون مدل‌سازی معادلات ساختاری

در جدول ۲ نتایج تحلیل عاملی تاییدی (بار عاملی و میانگین واریانس استخراج شده) و آزمون پایایی (پایایی ترکیبی و آلفای کرونباخ) آمده است و شکل (۳ و ۴) مدل تجربی پژوهش است. تحلیل مؤلفه‌های استخراج شده بر اساس بار عاملی و میزان همبستگی به‌دست آمده نشان داده است که متغیرهای تبیین‌کننده‌ی که توسط تحلیل عاملی اکتشافی استخراج شده است دارای پایایی کلی با میانگین ۰/۹۵۱ است که توجیه قوی‌ای برای این موضوع می‌باشد. و مقدار حداقل آن‌ها ۰/۶۰ تعیین شده است. نتایج نشان داد با توجه به مقدار بارهای عاملی بدست آمده برای تمامی سوالات که بیشتر از ۰/۴۰ است و در سطح معنی‌داری کمتر از ۰/۰۵ ($p < 0/05$) قرار دارند (تمامی مقادیر t بزرگتر از ۱/۹۶ شده است)، نتیجه نشان داد که روایی سازه تمامی متغیرهای آشکار یا سوالات پرسشنامه تایید می‌شود. لازم به ذکر است که ۱۹ سوال از پرسشنامه شامل سوالات شماره ۵ (جاذبه) سوالات شماره ۱ و ۴ (محیطی)، سوالات ۳ و ۴ (نگرشی)، سوالات ۳، ۱ و ۵ (تبلیغات و اطلاع رسانی)، سوالات ۶، ۱ و ۷ (مدیریتی)، سوالات ۱ و ۷ (اقتصادی)، سوالات ۵، ۱ و ۶ (اجتماعی- فرهنگی)، سوالات ۵، ۲، ۱ و ۶ (زیرساخت‌ها) و سوالات ۱ و ۵ (زیست محیطی) به دلیل بارعاملی ضعیف و غیر قابل قبول (کمتر از ۰/۶۰) از مدل و تحلیل حذف شدند. برای سنجش پایایی از آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی استفاده شد که مطابق نتایج تمامی مقادیر پایایی ترکیبی بیشتر از ۰/۷۰ است که نشان داد تمامی متغیرها از پایایی مناسبی برخوردارند. مقادیر آلفای کرونباخ تمامی متغیرها نیز بالاتر از ۰/۷۰ بدست آمد که نشان داد بر اساس روش همسازی درونی یا آلفای کرونباخ نیز پایایی پرسشنامه تایید شد. آلفای کرونباخ برای شاخص‌های گردشگری اسب ۰/۹۴۵ و شاخص‌های ورزش‌های بومی محلی ۰/۷۸۶ را نشان داد. از شاخص میانگین واریانس استخراج شده جهت بررسی روایی همگرا استفاده شد. میانگین واریانس استخراج شده که روایی همگرا را می‌سنجد از حداقل ۰/۵۹۶ برای شاخص مدیریتی تا حداکثر ۰/۹۱۸ برای عامل تبلیغات و اطلاع رسانی بدست آمد که نشان داد روایی همگرای همه شاخص‌ها مقدار مطلوبی بدست آمد. در مجموع نتایج نشان داد که می‌توان روایی و پایایی تمامی عامل‌ها و سوالات مربوط به آن‌ها را مورد تایید دانست. شاخص‌های برازش مدل در جدول ۷ بررسی شده است.

جدول (۷): شاخص‌های برازش مدل پژوهش

شاخص برازش	AGFI	PGFI	IFI	NFI	CFI	GFI	RMSEA	نسبت مجذور کای بر درجه آزادی
معیار	> ۰/۷۰	> ۰/۷۰	> ۰/۹۰	> ۰/۹۰	> ۰/۹۰	> ۰/۹۰	< ۰/۰۸	در بازه ۱ تا ۵
نتیجه	۰/۸۹	۰/۹۲	۰/۹۰	۰/۹۳	۰/۹۷	۰/۹۳	۰/۰۷۸	۳/۵۳

منبع: یافته‌های پژوهش

در مجموع با ارزیابی تمامی شاخص‌های برازش (جدول ۷) می‌توان استنباط کرد که شاخص‌های برازش بدست آمده در مجموع نشان از برازش مناسب داده‌ها با مدل مفهومی دارند و مدل پژوهش از برازش قابل قبولی برخوردار است. همه شاخص‌ها از مقدار مناسب و یک شاخص مقدار متوسطی داشت که می‌توان نتیجه گرفت که مدل پژوهش برازش مناسبی دارد و برازندگی مدل تایید می‌شود.

میزان تأثیر شاخص‌های ورزش‌های بومی محلی بر توسعه گردشگری اسب در استان خوزستان

جهت سنجش میانگین عامل‌ها و مقایسه آن با مقداری استاندارد یا مفروض از آزمون t تک نمونه‌ای (جدول ۸) استفاده شد. دامنه نمرات پرسشنامه از نوع طیف لیکرت ۵ گزینه‌ای و از ۱ تا ۵ بود و در نتیجه میانگین نمونه با مقدار ۳ که مقداری متوسط است مقایسه شد. متغیرهایی که میانگین آن‌ها به طور معنی‌داری بالاتر از متوسط (۳) باشد عامل مؤثری هستند. لازم به ذکر است که نرمال بودن شکل توزیع داده‌ها که پیش فرض آزمون پارامتریک تی‌تک نمونه‌ای است با آماره‌های کجی و کشیدگی بررسی شد و چون مقادیر کجی و کشیدگی تمامی متغیرها در دامنه ۱- تا ۱+ بدست آمد، پیش فرض نرمال بودن تایید شد.

جدول (۸): آزمون تی تک نمونه ای به منظور بررسی میزان تأثیر شاخص های ورزش های بومی محلی بر توسعه گردشگری اسب در استان خوزستان

شاخص ها	مانگین	تفاوت	مقدار t	سطح معنی -	میزان تأثیر
توسعه گردشگری اسب	۳۸.۵۴	۳۵.۵	۴۴.۲	۰/۰۰۰	زیاد
	۱۹.۶۶	۱۶.۷	۴۳.۱	۰/۰۰۰	زیاد
	۲۳.۵۳	۲۰.۵	۳۷.۰	۰/۰۰۰	زیاد
	۱۷.۱۲	۱۴.۱	۳۱.۲	۰/۰۰۰	متوسط
	۲۸.۰۳	۲۵.۰	۳۶.۳	۰/۰۰۰	زیاد
شاخص های بازی بومی	۱۳.۵۸	۱۰.۶	۲۴.۵۰۸	۰/۰۰۰	متوسط
	۱۳.۷۵	۱۰.۸	۳۹.۰۵۹	۰/۰۰۰	متوسط
	۱۵.۹۸	۱۳.۰	۳۱.۳۲۸	۰/۰۰۰	متوسط
	۱۰.۳۹	۷.۴	۲۸.۲۲۹	۰/۰۰۰	متوسط
	۱۳.۸۰	۱۰.۸	۳۴.۸۸۵	۰/۰۰۰	متوسط

منبع: یافته های پژوهش

نتایج آزمون تی تک نمونه ای نشان داد که همه شاخص ها دارای سطح معناداری می باشد همچنین با توجه به مقدار t از بین شاخص های ورزش های بازی بومی محلی شاخص نگرش و گرایش جامعه میزبان نسبت به به بازی های بومی بیشترین امتیاز و از بین شاخص های توسعه گردشگری اسب، شاخص مدیریتی بالاترین امتیاز را به خود اختصاص داده است. همچنین براساس میانگین های بدست آمده می توان نتیجه گرفت که رتبه بندی شاخص ها از نظر میزان تأثیر توسعه گردشگری اسب بدین صورت بود که شاخص مدیریتی، شاخص اجتماعی-فرهنگی، شاخص اقتصادی، رتبه ۱ تا ۳ را به خود اختصاص داده اند که این سه شاخص بیشترین تأثیر را بر توسعه گردشگری اسب با تاکید بر اسب را از نظر جامعه ورزشکاران داشته اند.

۶. نتیجه گیری

توجه به وجود قابلیت های فرهنگی و اجتماعی از جمله بازی های بومی - محلی یکی از گزینه های مهم برای جذب گردشگران ورزشی است. این موضوع به دلیل تنوع اقوام مختلفی است که در ایران و هم چنین استان خوزستان (به عنوان نمونه مورد مطالعه در این پژوهش) در کنار یکدیگر زندگی می کنند، بسیار اهمیت دارد؛ چراکه تنوع در بازی های بومی و به ویژه ورزش سوارکاری بستر مناسبی را پدید می آورد تا بتوان در جهت رشد و توسعه ورزش گام های مثبتی را برداشت که در این رابطه بهره گیری از این بازی ها در سایر مناطق کشور به ویژه استان خوزستان می تواند زمینه برگزاری مسابقات و جشنواره های بازی های بومی و محلی را فراهم نموده و بدین ترتیب بستر مناسبی را جهت توسعه گردشگری ورزشی فراهم نماید. بر این اساس انجام این پژوهش در رابطه با موضوع مورد بحث می تواند به توسعه گردشگری ورزشی و به ویژه گردشگری اسب با توجه به نقش بازی های بومی محلی به برنامه ریزی های بهتر از سوی مسئولین این استان کمک نماید. هم چنین استفاده از نتایج این تحقیق به رونق و توسعه گردشگری ورزشی اسب و نیز بازی های بومی محلی در این استان کمک خواهد کرد. نتایج مدل سازی معادلات ساختاری نشان داد با توجه به مدل مفهومی آزمون نشان می دهد که رابطه قوی و معنی داری بین شاخص های پژوهش با توسعه گردشگری اسب مشاهده شده است ($p < 0.05$) و شاخص های برازش مدل نیز نشان از برازندگی و تناسب داده ها با مدل مفهومی و در نتیجه تایید مدل است. همچنین نتایج حاصل از آزمون تی تک نمونه ای نشان داد که بیشترین تأثیر بر توسعه گردشگری اسب به ترتیب مربوط به شاخص شاخص مدیریتی، شاخص اجتماعی-فرهنگی، شاخص اقتصادی، رتبه ۱ تا ۳ را به خود اختصاص داده اند.

منابع

- احمدنژادبوساری، هانیه (۱۳۹۴). بازی‌های محلی و بومی تالش. همایش ملی تالش‌شناسی. رشت. ایران.
- آدمی، معصومه؛ پناهی، حسین (۱۳۹۵). قابلیت‌سنجی توسعه گردشگری ورزشی در استان آذربایجان شرقی. فصلنامه علمی پژوهش‌های کاربردی در مدیریت ورزشی. ۴ (۴)، ۵۵-۶۴.
- بهزادبصیرت، مریم؛ شرقی، طاهره (۱۳۹۸). نقش ورزش‌های بومی محلی بر توسعه پایدار و جذب گردشگر در روستا. همایش بین‌المللی افق‌های نوین در علوم ورزشی و سلامت. تهران. ایران.
- بهشتی، رامین و دیگران (۱۴۰۱). طراحی و تدوین برنامه راهبردی هیأت ورزش‌های روستایی و بازی‌های بومی محلی استان خراسان رضوی و ارائه راهکارهای توسعه. فصلنامه علمی پژوهش‌های کاربردی در مدیریت ورزشی. ۱۱ (۱)، ۷۵-۱۰۵.
- پاپ‌زن، عبدالحمید؛ آگهی، حسین؛ شاهمرادی، مهنا (۱۳۹۵). مؤلفه‌های اصلی ورزش‌های بومی و محلی به منظور بهره‌برداری در توسعه پایدار روستایی: مورد مطالعه بازی‌ها و ورزش‌های بومی و محلی شهرستان کرمانشاه. توسعه محلی (روستایی-شهری). ۸ (۱)، ۸۹-۱۱۲.
- جلالی، صادق؛ محبی، فرشته؛ جعفری، ساره (۱۴۰۰). بررسی عوامل ورزش‌های بومی محلی در توسعه گردشگری ورزشی (مطالعه موردی: استان یزد). مدیریت. ۲ (۴)، ۱۶۱-۱۴۹.
- چوری، علی و دیگران (۱۴۰۱). طراحی مدلی مناسب در ورزش سوارکاری ایران. مطالعات راهبردی ورزش و جوانان. ۲۲ (۶۱)، ۴۳۴-۴۱۳.
- حضرتی گوهری، محدثه (۱۳۹۹). تدوین برنامه راهبردی ورزش روستایی و بازی‌های بومی محلی استان کرمان. پایان نامه کارشناسی ارشد مدیریت ورزشی. دانشگاه علامه طباطبائی. دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی. تهران. ایران.
- رحمانی، مجتبی (۱۳۹۸). عوامل رفتاری موثر بر احیاء فرهنگ توسعه ورزش چوگان در یگان ویژه سوار تهران. مطالعات رفتاری در مدیریت. ۱۰ (۲۰)، ۸۵-۹۹.
- رحیم‌پور، شهدخت (۱۳۹۴). بررسی جایگاه اسب از اسطوره تا تداوم نقش آن بر فرش. نگارینه هنر اسلامی. ۲ (۶)، ۳۶-۲۱.
- رکن‌الدین افتخاری، عبدالرضا؛ پورطاهری، مهدی؛ درخشان، مهدی (۱۳۹۹). تحلیلی بر توزیع فضایی بازی‌های بومی و محلی در نواحی روستایی مطالعه موردی: روستاهای بخش خورش رستم. گردشگری و توسعه. ۹ (۱)، ۲۵۱-۲۳۵.
- زکی‌نژاد، محسن (۱۴۰۰). تاثیر برگزاری بازی‌های بومی محلی بر رونق صنعت گردشگری استان کهگیلویه و بویراحمد. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه پیام نور استان هرمزگان. مرکز پیام نور قشم. قشم. ایران.
- سلیمی، مهدی؛ خلیلی، مجید؛ صالحی، سید سعادت‌الله (۱۳۹۳). تحلیل میزان توسعه‌یافتگی شهرهای میزبان گردشگران ورزشی خارجی در کشور بر اساس عوامل جذب با استفاده از روش TAXONOMY. مطالعات مدیریت ورزشی. ۶ (۲۶)، ۱۴۶-۱۲۳.
- عابدی سماکوش، محبوبه و دیگران (۱۳۹۷). شناسایی عوامل جذب کننده و بازدارنده در توسعه گردشگری ساحلی (مطالعه موردی: گردشگران ورزشی فعال سفر کننده به مناطق ساحلی دریای خزر). فصلنامه آموزش علوم دریایی. ۵ (۲)، ۹۶-۱۰۸.
- غفاری، محمد و دیگران (۱۴۰۲). توسعه مدل سنجش عوامل کشش و رانش در گردشگری اسب‌سواری (مورد مطالعه: شهرستان گنبد کاووس). برنامه ریزی و توسعه گردشگری. ۱۲ (۴۶)، ۱۱۹-۱۴۳.
- غفوری، فرزاد؛ اسمعیلی، محسن؛ سهرابی، پوریا (۱۳۹۸). مطالعه تطبیقی همبستگی و قرابت ورزش‌های سنتی و بازی‌های بومی، محلی ایران و چند کشور منتخب جهان. فصلنامه علمی پژوهش‌های کاربردی در مدیریت ورزشی. ۸ (۳)، ۸۸-۸۱.
- غفوری، فرزاد (۱۳۹۳). الگوی توسعه‌ی گردشگری بر مبنای توسعه‌ی بازی‌های بومی و محلی در کشور. مطالعات مدیریت ورزشی. ۶ (۲۴)، ۱۷۴-۱۵۳.
- فلاح، زین العابدین؛ صمدی، الهام سادات؛ عسکری، اسرا (۱۳۹۷). استراتژی‌های توسعه ورزش روستایی با تأکید بر ورزش‌های بومی و محلی (مورد مطالعه استان گلستان). رویکردهای نوین در مدیریت ورزشی. ۶ (۲۳)، ۷۳-۸۷.

- قرلسفلو، حمیدرضا و دیگران (۱۳۹۷). طراحی مدل تمایل بازگشت رفتاری گردشگران ورزش های بومی و سنتی بر اساس قابلیت های اکوتوریسمی. مدیریت و توسعه ورزش. ۷ (۱)، ۸۸-۱۰۸.
- قلعه نویی، ناهید؛ سقایی، مهدی؛ فراهانی، بنفشه (۱۴۰۰). امکان سنجی توسعه گردشگری ورزشی در استان گلستان (مورد مطالعه کورس اسب دوانی). دومین همایش ملی دستاوردهای نوین در مطالعات سبز؛ چالش ها و کاربردها. تهران. ایران.
- گل زاده، ملیحه؛ میرآبادی، مصطفی (۱۳۹۸). تحلیلی بر وضعیت گردشگری ورزشی و عوامل مؤثر بر توسعه آن با تأکید بر بازی های بومی و محلی (نمونه موردی: شهرستان تبریز). نشریه علمی جغرافیا و برنامه ریزی. ۲۳ (۶۷)، ۲۸۷-۳۰۷.
- موسوی، رضا و دیگران (۱۴۰۰). الگوی توسعه گردشگری ورزشی پایدار با رویکرد ورزش های روستایی و بازی های بومی و محلی. مطالعات مدیریت گردشگری. ۱۶ (۵۵)، ۲۵۷-۲۹۱.
- مولادوست، کیومرث؛ سامانی قطب آبادی، سحر؛ ذاکریان، علیرضا (۱۳۹۶). شناسایی و اولویت بندی مشکلات گردشگری ورزش چوگان در ایران. فصلنامه فضای گردشگری. ۶ (۲۲)، ۱۰۹-۱۲۶.
- مولادوست، کیومرث؛ یانپی، طیه (۱۳۹۹). تبیین برنامه ریزی راهبردی توسعه گردشگری چوگان در ایران. فصلنامه جغرافیایی فضای گردشگری. ۹ (۳۴)، ۱۱۵-۱۳۴.
- مولادوست، کیومرث (۱۳۹۷). برنامه ریزی و سیاست گذاری توسعه پولوتوریسم در ایران. دومین همایش ملی صنعت اسب. دانشگاه زنجان. زنجان. ایران.
- مولادوست، کیومرث؛ شاه امیری، ربابه؛ بهادر، حسین (۱۳۹۶). ایجاد و توسعه ی گردشگری چوگان بر مبنای گردشگری رویداد (مطالعه ی موردی: تنگه چوگان کازرون). میراث و گردشگری. ۲ (۸)، ۵۲-۳۷.
- نقی زاده باقی، علی؛ نقی زاده باقی، عباس (۱۴۰۱). شناسایی موانع توسعه ی بازی های بومی و محلی استان اردبیل. چهارمین همایش بین المللی و ششمین همایش ملی تازه های پژوهش در علوم ورزشی. اردبیل. ایران.
- نوده ی، محمد علی و دیگران (۱۳۹۵). تدوین استراتژی توسعه ورزش روستایی و بومی و محلی استان گلستان. مطالعات راهبردی ورزش و جوانان. ۱۵ (۳۳)، ۱۶۳-۱۸۸.
- هنرور، افشار و دیگران (۱۳۹۳). شیوه های احیا، ترویج و ارتقای ورزش ها و بازی های بومی و محلی در کشور. نشریه مدیریت ورزشی. ۶ (۳)، ۴۹۳-۵۰۹.
- یانپی، طیه؛ فتاحی، صمد؛ حیدری، یاسر (۱۳۹۹). بررسی اثرات مسابقات اسب سواری بر توسعه گردشگری (مطالعه موردی: استان گلستان). فصلنامه محیط زیست جانوری. ۱۲ (۳)، ۴۶۸-۴۵۷.
- Al-Makhadmah, I.M.; Ababneh, S.F. & Alrababah, K.M. (2021). Challenges facing the of tourism sport activities in Jordan. *GeoJournal of Tourism and Geosites*. 37 (3), 905–908.
- Beigi, H. (2021). Investigating the role of indigenouse-local sport offerings in Guilan tourism development based on SWOT integrated model. *Sport Management and Development*. 10 (2), 81-90.
- Buczek, M.; Klamár, R. & Kozoň, J. (2017), Equestrian tourism as an offer of rural tourism - study on the selected examples from Podkarpackie Province (Poland) and Prešov Province (Slovakia), *European Journal of Service Management*. 23 (3), 5-12.
- Chun-Chu, Y.; Cheng-Shen, L. & Chin-Huang, H. (2018). The total economic value of sport tourism in belt and road development—an environmental perspective. *Sustainability*. 10, 1191. doi:10.3390/su10041191.
- Gozalova, M. et al (2015). Sports tourism. *Journal of Sport and Tourism*. 21 (2), 92-96.
- Hammer, M.; Bonow, M. & Petersson, M. (2017). The role of horse keeping in transforming peri-urban landscapes: A case study from metropolitan Stockholm, Sweden. *Norsk Geografisk Tidsskrift-Norwegian Journal of Geography*. 71 (3), 146-158.
- Kiani, M.S.; Nazari, L. & Shahbazpour, L. (2022). Sports tourism marketing and sustainable rural development (Case study: Rural areas of Iran). *Journal of Sustainable Rural Development*. 6 (2), 249-264.
- Kozak, M.W. (2013). Equestrian tourism in Poland: Status, opportunities and barriers affecting local development. *Folia Turistica*. 28 (2), 205-226.

- Lima Santos, L. et al (2020). Sustainability perceptions in tourism and hospitality: A mixed-method bibliometric approach. *Sustainability*. 12, 52-88.
- Marko, P.; Jelena, Đ. & Vanja, V. (2018). Active event sport tourism experience: The role of the natural environment, safety, and security in event business models. *International Journal of Sustainable Development and Planning*. 13 (5), 758-772.
- Martins, L.F.; Gan, Y. & Ferreira-Lopes, A., (2017). An empirical analysis of the influence of macroeconomic determinants on World tourism demand. *Tourism Management*. 61, 248-260.
- Mearns, K. (2015). Applying sustainable tourism indicators to community-based ecotourism ventures in Southern Africa. *Journal of Tourism*. 2 (3), 179-194.
- Nguyen, Q.N. & Mai, V.N. (2021). Impacts of pushing and pull factors on tourist satisfaction and return intention towards river tourism in Can Tho city. *Vietnam. Geo Journal of Tourism and Geosites*. 38 (4), 1011-1016.
- Notzke, C. (2017). Equestrian tourism: Animal agency observed. *Current Issues in Tourism*. 22 (8), 948-966.
- Ollenburg, C. (2005). Worldwide structure of the equestrian tourism sector. *Journal of Ecotourism*. 4 (1), 47-55.
- Pelis, A. (2016), National heritage centre for horse-racing and sporting art ready for the off. *Course-Specialist*. At <https://course-specialist.co.uk/>.
- Pickel-Chevalier, S. (2015). Can equestrian tourism be a solution for sustainable tourism development in France?. *Loisir et Société / Society and Leisure*. 38 (1), 110-134.
- Roult, R.; Lavigne, M.A. & Auger, D. (2017). The horse racing industry in Canada: Current status and prospects. *Managing Sport and Leisure*. 22 (1), 19-32.
- Shani, A. (2012), A quantitative investigation of tourists' ethical attitudes towards animal-based attraction. *Tourism*. 60 (2), 139-158.
- Sigurðardóttir, I. & Helgadóttir, G. (2015), Riding high: Quality and customer satisfaction in equestrian tourism in Iceland, Scandinavian. *Journal of Hospitality and Tourism*. 15, 1-12.
- Sun, Y. (2023). Research on the restoration and development of tourism according to the characteristics of rural and urban groups--based on cointegration and error correction model. *Asian Business Research*. 7 (2), 12.
- Tomljenović, R.; Boranić-Živoder, S. & Čorak, S. (2018), Horse riding tourism definitional. *4th International Rural Tourism Congress*. Congress Proceedings. USA.

نحوه ارجاع به مقاله:

خواجوی، مریم؛ شتاب بوشهری، ناهید؛ سجادیان، محمد؛ قزلسلولو، حمیدرضا (۱۴۰۳)، مدل‌سازی تأثیر ورزش‌های بومی محلی بر توسعه گردشگری اسب در استان خوزستان، فصلنامه جغرافیا و مطالعات محیطی، ۱۳ (۵۰)، ۱۳۸-۱۵۹. Doi: 10.71740/ges.2024.979225

Copyrights:

Copyright for this article is retained by the author (s), with publication rights granted to Journal of Geography and Environmental Studies. This is an open – access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0>), which permits unrestricted use, distribution and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.

